

Uluka

¹ Anu gbardang waa wuzi u inko iriba u nyettke u timum sa taa myinca anyimo aru.

² Kasi anime sa wa nyan duru, an deba sa wa tari ajeni, we ana kadura wani.

³ Barki anime ani mi ma, sa ma gunguzuno memerum timum ti riri ti tuba sa mi ma nyettiki i inde hu unu udandang Tiyofilos.

⁴ Bati irusi kadere ki mum besa abezizi shi.

⁵ Anyimo a tiye ti Hiridus, Ugomo wa Yahu-dawa, ure una katuma ka Asere ma rani niza ni meme zakariya, masuri u watu u Abija. Une umeme ma suri anikura ni Haruna mani, niza ni meme naa zi Alisabatu.

⁶ Vat uwe ana biyyau bi Ugomo Asere wani, anu tarsa u inso u tize ta Asere.

⁷ Ani me waa zin vana ba, barki sa Alisabatu ma kem uyoo ba vat uwe waa mu una.

⁸ Yaa cukuno sa Zakariya ma raa ahira Asere ma zinu cira ukatuma ka kadura kage sa a nya me.

⁹ Kasi sa aka zauka debe sa madi hang kadura me, aka zauka a nyimo zauka barki katuma ku Ugomo Asere barki upunsa umucungo.

¹⁰ Vat ni ori na nabu wadi wuzi biringara amatara ingi azin nu punsa umucungo.

¹¹ Aname Bibe bi kadura ka Asere ba eh me bi tonno a tari ti nare ta hira u agadi ahira upunsa u wito unice.

¹² Sa Zakariya ma iri me ma wu zabot biyau bi meki me.

¹³ Ani me bibe bi kadura ka Asere bi gun me, “Kati u kunna biyau ba, Zakariya, barki a kunna biringara bi we me. une uwe me madi yoo vana adi nya me niza Yuhana.

¹⁴ Udi kunna mang nan shew, anu gbardang wadi kunna urunta uyoo umeme.

¹⁵ Madi cukuno unu udangdang a hira Asere madi da sa me ubere ba, nani bire bi sizasiza bini kara ba, madi myinca in bi be usuro apuru a inome.

¹⁶ Adi kurzo a Isarailawa gbardang a hira Ugomo uwe me Asere.

¹⁷ Madi haki in mu henu mubi be nan nikara ni Iliya. Madi wuzi anime bati ma gamirka muriba manka coo ahira ahana, bati anu zatu kunna utize wadi haaki unu sa abarka anu Ugomo Asere mani.

¹⁸ Zakariya magun bibe bikadura ka Asere, “Indi wu aneni in rusi ani me? mi be ucokoro, une um uwari.”

¹⁹ Bibe bi kadura ka Asere, bi kabirka bi gun me, “Mi mani Jibirailu, debe sa ma tunzino aje Asere. A tumum in buki we, tize turunta.

²⁰ Ira, udi cukuno ubabana udda boo tize ba, se rono be sa timum tigeme tidi myinca. Ane ani barki daki ya hem in tize tum ba, sa tidi myinca anyimo uganiya uhuma.”

²¹ Uganiya anu waa zin nu be u Zakariya. waa innu simira sa ma ziki uganiya gbardang a nyimo udenge Asere.

²² Sa ma suri, dama kem ache u boo utize nan we ba. Wa rusi ma iri imum a tiroo sa ma rani a nyimo udenge Asere. Maa wuzi kasi ubabana sarki tize.

²³ Sa tiye ti katuma kame me ka aki, ma dusa akura ameme.

²⁴ Usuro atiye ti geme, une umeme Alisabatu ma wu apuru tipeu cibi ma ciki nihunzi me. Magu,

²⁵ “Imum be sa Asere ma wuzum bati ma karum mu'i aje anabu.

²⁶ Anyimo upeu utasi, Asere maa tumi bibe bika kadura ka Asere Jibirailu anipin nu Galili sa agusan u Nazaret.

²⁷ Ahira aku bura ku mare manyani niza me Isubu uni nikura ni Dauda mani, niza niku bura me Maryamu.

²⁸ Ma eh magun kubura me, “Ni isi, hu sa wa kem ukaba Asere mazi nan hu.”

²⁹ Anime, ubasa u kubura me uhun ne me barki agburang magu “niyaya ni isi nazige me.”

³⁰ Bibeu bi kadura ka Asere bi gu, “Kati ukunna biyau ba, Maryamu, hu wa kem uhem ahira Asere.

³¹ Ira, udi wu apuru u yoo vana udi nya me niza 'Yeso'.

³² Madi wu niza adi tisa me vana ugomo udadang. Ugomo Asere madi nya me ukpanku wa acoo me Dauda.

³³ Madi wuzi tigomo akura a Yakubu sarki umarsa, tigomo ti manyanga ma meme tida mara ba.”

³⁴ Maryamu magun bibeu bi kadura ka Asere me, “Adi wu aneni imun igeme iwu, mi sa inda tam vana uruma ba?”

³⁵ Bibeu bi kadura ka Asere bi kabirka bi gun me, “Bibeu biriri bi di eh we in nikara nu Ugomo Asere. Ane ani unu ulau sa udi yoo me adi tisa

me vana Asere.

³⁶ Ira, uhenu uweme Alisabatu ma wuna apuru anyimo a tiwari, upeu utasi wa zigeme in na apuru sa a tisa me unu wabi.

³⁷ Rusa ire imum ida tekime nikara na Asere ba.”

³⁸ Mariyamu magu, “Ira mi une ukatuma ka Asere kani. Ca kadura ka weme ka cukuno anime.” Anime Bibeu bi kadura ka Asere bi dusa.

³⁹ Mariyamu ma hiri dibe dibe ati ye tigino me ma ha anyimo ani pana ni nipin nu Yahudiya.

⁴⁰ Ma dusa akura a Zakariya maka iso Alisabatu.

⁴¹ Sa Alisabatu ma kunna ni isi ni Maryamu, vana umeme anyimo apuru ma hinna, anime Alisabatu ma myinca in bibeu bi lau.

⁴² Ma yeze ni myirang ni meme in nikara magu, “Hu unu imum iriri ini anyimo aneh, imum iriri ini a zo iburu ini ba apuru aweme.

⁴³ Nyanini ya kem sa a'ino Asere am ma aye ahira am?

⁴⁴ Ira, uganiya sa ni isi niwe me na ribem a titui, vana apuru amme ma hinna inni riba irum.

⁴⁵ Imumu ihuma ini me sa ma hem agi timum sa abuki me ta suri ahira Asere.”

⁴⁶ Mariyamu magu, “Iriba im nonziko Asere.

⁴⁷ Bibeu bum ba kunna mang inna Asere unu bura um.

⁴⁸ Barki anime ma ira usiziki me urere u'eh. Barki uhira ana me uhana uka biki ure ucara wadi nonzo Asere.

⁴⁹ Barki anime meme ugomo udangdang sa ma wuzam anyimo aniza nu meme ni lau.

⁵⁰ Ubenki umeme uda marsa me ba uzika ucara u hana ucara sa wa nonzo me.

51 Ma bezi nikara in tari tume, ma samirka ande sa wazin nu wetere unu basa umuriba muwe me.

52 Maa tuzo ahana atigomo a makpanku mawe me maduku yaze ande sa wa sizikiwe.

53 Maa rin ina nu mukomo inti mum tiriri, anu u kem, ma gidi we wa dusan tari ti hura.

54 Ma benki urere u meme Isaraila, bati ma ringi, ma bezi me iriba ineze.

55 (kasi sa maa buki anka coo aru) uhana Ibrahim nan nikura numeme sarki umarsa.”

56 Mariyamu ma cukuno nan Alisabatu ti peu ti taru maduku kuri akura ameme.

57 Aname sa tiye tu yoo uvana u Alisabatu ta wuu ma yoo vana uruma.

58 Anu utura ume me nan nanu akura aweme wa kunna agi Asere a bezi me iriba ineze kang, wa kunna mang nan me.

59 Sa a cukuno anime rono uwitutari wa eh wa gbari vana me, wada nyame niza “Zakariya” usuro acoo me.

60 Daki aneba a inome magu, “Manyarum, adi tisame Yuhana”

61 Wa gunme, “Uye mazoni sa a tisame inni za nigeme anyumo anu henu uweme”.

62 WA wuzi ure ugunguzino niya niza nini acoo ma nyara a nyame.

63 Acoo me ma ikiwe imumbe sa madi nyettike nizameni, “Ma nynyettike yuhana” imumme i nyawe biyau vat uwe.

64 Sa ma poko anyo ameme ni lem me ni dusa derti, ma buu tiza nan ni nonzo na sere.

65 Biyau bi meki anume ta dusa piit apana a ma nyanga ma Yahudawa.

66 Ande sa wa kunna tize tiginome wa inki

tini amu riba vat, wagusi, “Nyanini vana ugeme madi cukuno fee?” Barki sa tari ta Asere tizi nanme.

⁶⁷ “Ni nonzo na Asere, Asere a Isarailawa, barki sa ma aye ubenki nan nuguguzino u bura anabu.

⁶⁸ Asere anu Israila azi gongon, barki ma kem makuri ma nya nice barki anu a meme.

⁶⁹ Ma yezen duru ni hure nu bura uru a nyumo ani kura ni Dawuda,

⁷⁰ Kasi imum be sa ma buki usuru a nyoo una kadurame sa ma rani datti.

⁷¹ Madi eh duru in nunu bura a tari ta nu nyara u huza uru vat sa da wa hem in haru ba.

⁷² Madi wuzi anime bati ma bezi anka coo uru iruba ineze nan ni mum be sa wa barka ire-re wa inki,

⁷³ Imum be sa wamu barka nan Ibrahim a coo uru.

⁷⁴ Ma tonikon duru, indabe sa a burin duru a tari tanu nyara uhuza uru, tidi tarsime sarki biyyau,

⁷⁵ Ahira a lau, tidi cukunoni tau vat ti yei turu.

⁷⁶ Eh, nan hu, vaname, adi gum me una kadura ka hira a dandang, ane ani udi nani ahira a Asere bati ubarka tina, ukuri ubarka anabu barki u aye umeme,

⁷⁷ Ubuki anabu abanga ubenki nan nu visa u sizikime uweme.

⁷⁸ Udi cukunoo anime barki ubenki sa Asere wa wuzin duru usuru uwui ahira ana za ma eh u benki uru,

⁷⁹ Ti bezi ma saa ahira ande sa wa ciki ama rew nan nu hurtu iwono. madi wuzi anime bati ma tarsi in tibuna turu u hana ahira ati cukum ti mang”.

⁸⁰ Aname sa vaname ma unna ma wu nikara abi beu, ma ciki ani jaa uka biki tiyei to suru umeme anyumo anu a Isaraila.

Bikoro bu Kure

¹ Ara anyimo atiye me, kaisar Augustas ma buki guna abassa vat anu unce.

² Ubassa utuba uganiya sa kiriniyus mā zi ugumna usuriya.

³ Anime kondevi ma dusa ani pin nuwe me bati aka bassa we.

⁴ Isubu ma hiri u Nazarat ani pin nu Baita Lami uhana Yahudiya, aba sa agusan nipin ni Dauda. Barki me bisana bi Dauda bini.

⁵ Ma ha nan Maryamu de sa mazin inti nyari tume inna puru bati aka bassa we.

⁶ Uganiya sa wa rani abirko me uganiya me uni madi yoo vana.

⁷ Ma yoo Uvana, utuba uyoo uvana, ma impi me in mapori ma natti me uhugu, barki sa wa zowe unu denge ba abini me.

⁸ Uwata me aye wa rani ama saa unu bee itam iwee in niye.

⁹ Bibe bika dura ka Asere bi ē ahira awe, Ma saa ma Asere maketi we, wa kunna biyan bidandang.

¹⁰ Abinime bibe bika dura ka Asere be gun we “Kati ikunna biyan ba, ma aye shi inna banga aririn age sa Vat anu wadi kunna urunta udandang.

¹¹ Ayoo unu bura kānime ani pin ni Dauda, memani Asere Ugomo Asere.

12 Ma saa me mazigenme sa adi nya shi, idi iri vana a impo me imma pori anata me hungu”.

13 Sārki ucara uganiyan wa iri nigura nanuu nan Bibe bikadura ka Asere unu nonzo Asere innugusa.

14 “Ninonzo na Asere unaza, nan ticukum tihuma acee anu nee nan de sa ma kunna urunta ume”.

15 Abiki uganiya me sa Bibe bika dura ka Asere ba dusa anyimo a seseri, ani tam me wa gun nacece “Ca tihaa ubaitalami, tika iri imum igeme sa takunna sa Asere abukan duru”.

16 Wa haa dibe-dibe waka kem Maryamu nan Isubu wan vana me anata uhungu.

17 Sa wa ira me, wa buki anu imum me sa abuka we anicee ne vana me.

18 Vat ande sa wa kunna icukuno Imum ugamarara imum me sa anu hira itam me wa buka.

19 Maryamu ma meki ubassa utimum me sa ma kunna, unu gamara me Iruba.

20 Anu hira itam me wa kuri. Ininonzo nan ununonzo Asere, barki imum me sa wa kunna, wa ira, ka si ubuka me sa wa kunna.

21 Sa tiyee uwito-utari ta wuna sa adi gbari me, anya me niza Yeso, niza me sa Bibe bika dura ka Asere ba nyame ada Sārki uzika apuru amè.

22 Sa tiyee tusuro tawuna kasi u' inko utize ta Asere “Vat utuba uyoo uruma adi witi Asere me”.

23 Kasi unyertike U' inko utize ta Asere “Vat utuba uyoo uruma adi witi Asere me”.

24 Wa nya me unyanki kasi u' inko utize ta Asere “Mu hurbe muni muree nan matatabara marce”.

25 Ure unyu marani ujerusalem niza nume

Siman, una biyan ba Asere mani ini ruba ilau. Mazin nunyara ubarka u Isaraila, Bibe ba Asere baazi nan me.

²⁶ Bibe bilau ba Asere ba bezi me unu guna mada wono ba senke ma ira Asere Yeso.

²⁷ Uru wui Bibe bilau ba Asere bihan Siman udenge Asere. An ka coo me wa en Yeso vana uneze, kasi utanda nan u'inko utize ta Asere.

²⁸ Ma gbindirko me abigiri ma nonziko Asere ma gu.

²⁹ "Aname ca urere uweme madusa inna puru arum Asere, kasi ubuka uweme.

³⁰ Barki sa aje am a'era nibussi nuweme,

³¹ Sa wa wuza amu hennu manun vat.

³² Ma saa mani mati roo uhana anuu uzati utarsa Asere nan ninonzo uhana anuu aweme Isarailawa".

³³ Acoo avana me nan ka inoo we wa kunna urunta imum me sa mubuka.

³⁴ Siman ma nonziko we ma gun Maryamu a inoo me "Kunna memmerum Vana ugeme madi cukuno unaa urizo nan uhira wa nun gbardang anyimo Isaraila nan ubezi sa adi nyarime.

³⁵ Uvira udi watti iruba iweme bati arusi muruba manu".

³⁶ Unun kurzuzo utize ta Asere ahiran me unani zaa Hanatu. Ucaa ufanuyila nilem ni Ashiru mamu wuna uwari kang. Wa wuu tiwee usunare inna nyaa nan uruma umeme.

³⁷ Ma zi'inti wee a'ino-uwitotari intini tinazi (84 years). Daki maceki udenge Asere ba inka tuma unu canti anyoo nan biringara niyee nan nuwui.

³⁸ Uganiya me ma nyene uhana ahira awe unu nonzo Asere, ma buki vat ande sa waazin nubee uburu Urshalima abanga a vana me.

³⁹ Sa wa mara kondi nyani wa wuzi kasi u inko utize ta Asere, wa kuri Ugalili ani pin nuweme Unazarat.

⁴⁰ Vaname ma uu mawu nikara, nan ukingizi urusa, nan ubenki Asere anicee nume.

⁴¹ Anka coo me waka haa Ujerusalem ingi niwee na kette barki u'idin Faska.

⁴² Sa mawuna tiwe ukirau-tire, Wa kuri kurri uganiya u'idi utanda.

⁴³ Sa tiyee tu idi ta mara, wa tubi kurso ati kura. Yeso ma dii adumo Ujerusalem Sārki urusan anka coo me.

⁴⁴ Wa bassa nan mazi nanni goo nanume sa wa haka nan we, wa hiri tanu. Wa tubi u nyara ume anyimo anu turra uweme nan aronni.

⁴⁵ Sa daki wa ira me ba, wa kuri Ujerusalem waka tunguno unyara ume abini me.

⁴⁶ Wawu tiyee titaru unu nyara ume wa tinka me udenge Asere, ma ciki atii anu bezizi, unu kunna nan nu'igizo uwe.

⁴⁷ Vat andee sa wa kunna me wa meki ugamara urusa nan ukabara umeme.

⁴⁸ Sa wa ira me wa meki ugamara me kang. A'inome ma gun me "Vana, nyanini wa wuzan duru aname? Kunna, acoo uweme nan mi tizin nunyara uwe unu curnome Iruba".

⁴⁹ Ma gun we, "Barki nyani izin nunyan um? Ita shi izi gbass incukuno akura acou um ba?"

⁵⁰ Daki wa rusa imum sa ma boo ba.

⁵¹ Ma dusa akura nan we Unazarat ma tarsi tize tuweme. A'ino me ma inki Vat timum tigeme Iruba.

⁵² Yeso ma re'aje unu uzza nan nurusa, ma kuri ma kinki ukem ukaba ahira Asere nan nanuu.

Bikoro bu Taru

¹ Anyimo ani we ni kirau inti cibi ati gomo ti Kaisar Agusta, Bilatus Babunti inti gumna tu Yahudiya, Hiridus inti gomo to Galili, Uhenu umeme Filibus inti gomo tu Ituriya nan Tirakonitis, Lisaniyas inti gomo tu Abiliya.

² Uganiya me Hanana nan kayata we wani ana dandang aka tuma ka Asere, tize ta Asere ti ē Yohanna usam uzakariya anyimo ani jaa.

³ Ma haki vat ati hihira sa ta kete uraba urdu, unu bezizi utize ta Asere nan ubaptisma ubarka barki uvette ucaran.

⁴ Kasi uyerte utize ti Ishaya unu kurzuzo utize ta Asere, “Ni Myiran unu tissa ani Jaa, 'Barkani unaa Asere, Barkani tinaa tumeme dret.

⁵ Kondi uya ugbangbang undi myinca, nan kondi niya nihoho nan nipana nidi tuu, nan ti naa ti mammangaran adi witti tini adi myinciza tinaa me sa tizin inti waa.

⁶ Vat anuu wadi iri ubura wa Asere”.

⁷ Yohana ma gun nigura nanuu me sa wa aye bati ma wuzi we ubaptisma “Shi ahana iwaa iti kono aveni magunan shi Isumi ucurnome iruba me sa I'eze?

⁸ Nyani ahana sa wazin in niruba ubarka, kati itubi ugusa “Tizin Ibrahim acoo uru, barki sa in boo shi Asere Madake ma kurzo apoo ageme ahana Ibrahim.

⁹ Ana me amu wuna bitem atini ama titi barki anime vat utiti me sa wa game uyoo ahana wa ririn adi yori uni avetten anyimo uraa”.

¹⁰ Nigura me niriaje unu igizo ume unu gusa “Nyanini tidi wuzi?”

¹¹ Ma kabirka ma gun we “De sa mazin tidibi tini tiree ma nya de sa ma zomen ba u'inde, de sa mazin ini mumyarce ma wuzi anime cangi.

¹² Anu kabsa Ikirfi imanyanga wa ē ma wuzi baptisma wa gun me “Unuu ubezizi, nyanini tidi wuzi?”

¹³ Ma gun we “Kati ikabi ikirfi me sa iteki ige sa agunan shi ikabi ba”.

¹⁴ Anani kara nini kono wa iki me, wa gu, “A haru naa? Ma gun we, “Kati iburri uye ikirfi innikara ba, nan i canni uye upilko sa ma taame ba Tonnoni ikirfi uppe ushi me”.

¹⁵ Sa anuu waa zin nucanta uguna Yeso ma ē, konderi mameki ugamara me iruba anicee ni Yohana, nan memani Yeso.

¹⁶ Yohana makabirka ma gun Vat uwe “Me inzi shi unu baptisma inmei uye ma eze sa ma teki nikara num, ma bari in soppi tizin ta kpattak ameme ba. Madi wuzi shi ubaptisma in Bibe ba Asere bilau nan uraa.

¹⁷ Upija utana wa alkana umeme uraa atari bati ma ori ma wuu ati kere tume Madi punsi mucini me unu raa sa uda bito ba”.

¹⁸ Unu gbara kang, Yohana ma bezizi anuu abanga urunta.

¹⁹ Yohana ma gbarika ugomo Hiridus sa ma wuza anya nan unee uhenu me, Hiruduya, nan ukasu uti mum sa Hiridus ma wuza.

²⁰ Ma kurima kinkin ma wuu aka kurso Yohana akura anirere.

²¹ Sa awuza anuu ubaptisma awuzi Yeso ubaptisma cangi, sa ma zin biringara Aseseri apokino.

²² Bibe ba Asere bilau bituu me kasi uhurbe, nimyiran ni Aseseri “Hu vana mani, de sa

inkunna me. In kunna urunta ume”.

²³ Yeso maa tubi katuma a tiwe akuru ataru.
Maa zi vana (kasi basa me) Isubu vana u Lawi

²⁴ Vana u Matat, vana a lawi, vana u Malki,
vana u Yanna, vana u Isubu,

²⁵ Vana Umatatiya, vana u Amos, vana u
Nahum, vana Hasli, vana Najjaya

²⁶ Vana u Maata, vana u Matatiya, vana u
Shumeya, vana a Yuseka, vana u Yoda,

²⁷ vana Yowana, vana u Resa, vana u Zaruba-
bila, vana u Shiyaltiyel, vana u Niri,

²⁸ vana u Malki, vana u Addi, vana u Kosama,
vana u Almadama, vana u Er,

²⁹ vana u Yosi, vana u Alyeza, vana u Yorima,
vana u Matat, vana u Lawi

³⁰ vana u Saminu, vana u Yahuda, vana u
Isubu, vana u Yuhana, vana u Aliyakima,

³¹ vana u Malaya, vana u Mainana, vana u
Matata, vana u Natan, vana u Dauda,

³² vana u Yesse, vana u Obida, vana u Bo'aza,
vana u Salmo, vana u Nashon,

³³ vana u Amminadab, vana u Adimi, vana u
Arama, vana u Hezruna, vana u Feresa, vana u
Yahuda,

³⁴ vana u Yakubu, vana u Ishaku, vanu
Ibrahim, vanu Tera, vanu Nahor,

³⁵ vanu Serug, vanu Reyu, vanu Feleg, vanu
Abiru, vanu Shela,

³⁶ vana u Kainana, vana u Arfakshada, vana u
Shem, vana u Nuhu, vana u Lamek,

³⁷ vana u Metusela, vana u Anuhu, vana u
Yaret, vana u Mahalel, vana u Kainana,

³⁸ vana u Enosh, vana u Shitu, vana u Adamu,
vana Asere.

Bikoro bu Nazi

¹ Yeso ghem in Bibe biririn, uze ume usuro uraba urdu. Bibe bitarsin me anijaa.

² Sa atiyee akuru aniza unu ubur unu manza ume. Atiyee tigenome daki ma ree imum ba, umassirka ma kunna ikomo.

³ Unu ubur ma gun me “Ingi huu vana Asere mani gamirka apoo ageme acukuno imum ya-ree”.

⁴ Yeso ma kabirka me, “I Ciki unu nyetike unu mada ciki me barki imum yareeba”.

⁵ Abini me unu ubur ma ziki Yeso ma han me ahira atankaran ma bezi me tigomo tune vat.

⁶ Unu ubur ma gun me “Indi nyawe vat tigomo nan timum tigeme barki sa anyam, mi inda ke innya de sa ma wunan.

⁷ Ingi wa tunguno wa nonzom indi nya we”.

⁸ Yeso ma kabirka ma gun me “I ciki unu nyertike 'Udi tarsi ugomo Asere nan Asere awe memani udi nonzo me cas”.

⁹ Abinime unu ubur ma ziki Yeso ma hanme Urushalima abi tenteri bu denge Asere ma gun me “Ingi vana Asere mani, hinna adizi.

¹⁰ Iciki unu nyertike madi buki ibe ika dura ka Asere iburu we

¹¹ nan, 'Wadi kpatika we in tari kati u vabbi ubuna anipoo”.

¹² Ukabirka me, Yeso ma gun me “A gu kati umansa ugomo Asere nan Asere awe ba”.

¹³ Sa unu ubur me ma mara umanza u Yeso, ma cekime uhana uru ganiya.

¹⁴ Yeso ma kuri Ugalili inni kara ni Bibe, abangame a Samirka vat ati kikira ta hirame.

15 Ma tubi ubezizi a udenge unu gura anuu wa nonzo me vat.

16 Ma ē Unazarat, nipin me sa acanti min ma ribe udenge unu gura unu wui Asabar ma hiri ma tonno ubassa ihori.

17 Anyame anyimo u nyertike u Ishaya ma poki unyertikeme ma iri ahira me sa a guna,

18 “Bibe ba Asere bira anice num, ma zaukan inbuki anu dira abanga aririn ma tummim inbuki aciki arere, nan inpoki arubo aje, inwu aceki ande sa apatti we,

19 inbuki anu niwee nin bussu na Asere”.

20 Ma dusa ma impi inyerte me, makurzo una katuma men, Wa nuki me aje.

21 Ma tunguno we tize, “Kani unyertike Asere wa myinca ati tui tishi”.

22 Vat anuu sa wa rani ahira wa buu mang anice nume, wa kunna urunta utize me sa ta susso anyoo ame, wa iki me “Inzo vana Isubu ma zigeme ba?”

23 Ma gun we “Kadundura inrusa idi bukini me tize anyimo atize tigeme, 'Unuu ninza utika huuman nicee nuwe. Vat imum sa la kunna wa wuzi u kafanahum, wa wuzzi ani pin nuwe cangi”.

24 Ma kuri ma gu “Kadundura ma buka shi, ada kabame unuu kurzo utize ta Asere ani pin nume ba.

25 Inboo shi kadurra akoro waa rani Isaraila gbardang uganiya u Iliya, uganiya sa a impi Aseseri tiwee titaru nan tipe utasi Sārk uree, uganiya me sa awuzi ikomo idandang amanyanga mevat.

26 Anime daki atuma Iliya ahira a uye uwe ba,

Senke ure ukoro sa ma ciki Uzarifat mamu nan nu Sidon.

²⁷ Akuturu waa kuri warani gbardang a Isaraila uganiya Elaisha unu Kurzuzo Utize ta Asere, Naaman unanu Suriya mani cas ahumanme.

²⁸ Murubu manu sa warani udenge unu gura me mu curno me sa wa kunna tize me.

²⁹ Wa hiri wa tuburko uwatu uni pin, wa han me ani poo me sa a nukki nipin nuwe men bati wa vinge me adizi.

³⁰ Ma akki atii awe ma haa arahira.

³¹ Ma tuu uhana kafanahum nire nipin U Galili. Are Asabar unu bezizi anun anyimo udenge unu gura.

³² Wa gamari ubezizi umeme tak, barki sa tize tumeme tizin unubari.

³³ Uganiya ure unuu anyimo udenge unu gura me in bibe bizenzen, ma wu uhunu ini myiran hidandang,

³⁴ “Nyanini mei mawe nan haru, Yeso unu Nazarat? Wa aye barki uhunduru? In rusa hu aveni, Ho mani wa Asere ulau”.

³⁵ Yeso ma taarika ugbergene me ma gu “Wuna tik suro anyimo ame”. Sa ugbergene me ma reki unuu me adizi atii awe, ma suri daki ma kunno me iwono ba.

³⁶ Vat anuu wa meki ugamara me, wa meki uboo me acece. Wa gu “Tiyaya tize tazigino me? Ma busurka bibe bizenzen me unu bari nan nikara, wa suri”.

³⁷ Atubi uboo abangame vat atikikira tini pin me.

³⁸ Yeso ma ceki udenge unu gura me ma ribe akura Siman. A'ino unee u Siman maa Zin

unukon kang, wa tiri me tari anyo ame.

³⁹ Ma bussarka ukono, uceki me. Abini me ma hiri ma tubi we katuma.

⁴⁰ Unu wunjoro, unuu wa ē Yeso inna nuu ati kon sassas. Matari we tari wa huuma.

⁴¹ Abgergene wa suri anyimo awe gbardang, inti soo unu gusa “Huu vana Asere mani” Yeso matarika agbergene me ma karti we tize, barki wa rusa me Asere ani.

⁴² Sa ahira asana, ma nyari ahira ma kuri anikira. Nigura na nuu unu nyara ume bati wa haa ahira me sa ma rani. Wa nyari inko ume kati madusa.

⁴³ Ma gun we “Ya cukunom gbas inka boo abanga urunta uti Gomo ta Asere ati pinpin Sassas, barki anime ani atumum abame.

⁴⁴ Ma ree aje unu boo utize ta Asere anyimo ati denge tini gura vat upash Yahudiya.

Bikoro bu Chibi

¹ Ya cukuno uganiya sa anu wa orno ahira Yeso unu kunna utize ta Asere, ma turi anikira nini win nu Janisarata.

² Manno ma iri ma Jirigi ma mei mana ma re ma turi anikira nini win me. Anu mesi icere wa suro Ujirigime wazinu kpijo imumu imisi icere.

³ Yeso mano ma ribe a ure Ujirigi me uge sa uzi u Simon, manno magu in Simon ma seserke inu jirigi me ahira ani win me cin uhana anyimo mei. Manno ma cukuno mazinu bezizi anu anyimo ujirigi me.

⁴ Sa ma mara tize me, ma gun i Simon, “Seserke unu Jirigi me uhana ahira a concong uduku reki imumu imisi icere me bati umesi”.

⁵ Simon ma kabirka magu, “Ugomo Asere, ta wuzi katu ini yeh da ta meki iri imumu ba, barki tize tuwe me indi reki imumu mesi icere me”.

⁶ Sa wa wuna ani me, wa meki icere gbardang, ani imumu mesi icere ya Janika. Wanne wa nyari aroni akatuma ku Jirigi ukure me wa eh wa benku we.

⁷ Wannu wa eh wa myinca ma Jirigi mana ma re unicere, wannu wa tubi upirsa anyimo a mei.

⁸ Simon, sa ma ira anime, ma dungunu aje a Yeso, magusi, “Cekum ugomo Asere, mi unu madini mani.”

⁹ Barki sa ma wuzi ma aye, nan andesa wazi nan me, barki ugbardang icere sa wa meki.

¹⁰ Agino a pata nan Yakubu nan Yahaya ahana azabadi aroni akatuma ka Simon. Yeso ma gu in Simon, “Kati u kunna biyau ba, barki ana me, udi mesi amabu wani”.

¹¹ Sa wa aye unu Jirigi uwe me amatara ma dizi, we ceke timum me wa tungunu utarsa ume.

¹² Uganiya sa ma ra ani pin nu kure me, ure unu u koni umakin karu. Sa ma ira Yesu, Marizi aje a Yesu ma tungunu ugusa, “Ugomo Asere inka wa hem uda ke u human me”.

¹³ Sa Yeso ma wito tari ma dara me, magu, ida ki. “Ma hem idi human huu. Manno madusa mahuma”.

¹⁴ Manno magu me kati ma buki uye ba, manno magu me, “Dusa uka buka unu ukatuma ka Asere, kasi sa Musa mabezi imumu ihuma ahira awe me”.

¹⁵ Tize tinno ta dus pitii, anu gbardang wa ey ahira ameme bati wa kem uhumza ahira ameme.

¹⁶ Manno ma hunguko nipum uhana ahira sa

anu wa zoni ma wu biringara

¹⁷ Ya cukuno imumu inde anyimo atiye tu bezizi utize anu bezi urusa nananu dungara ande sa wa kete nipin nanu ujuda, nan Urushalima. Nikara na Asere ni zi nan we barki uhumza anabu.

¹⁸ Uganiya uginu are anu wa eh, nan ure unu sa ma wono anikira ni inde anati u penge, wa nyari una uge besa wadi ribe in me anyimo wa natime aje a Yeso.

¹⁹ Da wa kem una sa wadi ribe in me ba barki ni ori na nu. Wannu wa nyene Asesere undenge me wa duku tuzo Asesere urufi wa nati me upenge a tii anu aje ayeso.

²⁰ Sa ma ira u inko iriba iweme, Yeso magu, “Una kura akpico madini ma we me”.

²¹ Anu nyetike nan anu bizi urusa wa tubi u igizo agino, “Aveni nan ka veni wa wuza imumu ibur? Aveni madake ma kpici madini, inka azo asere ba?”

²² Sa Yeso ma rusa imum besa wazin inu gamara me, ma kabirka magu, “nyanini ya wuna izini JOHKO Utigino me ariba mu shi me?”

²³ A ya ani ateki unu shew ahira ashime, “Akpico madini ma we nani ashime, “Akpico madini ma we nani agu hu hira haka?”

²⁴ Barki urusi unu guna vana unubu madake ma kpici madini mu unee, ma gunan hu, “Hira uziki upenge uwe u dusa akura awe me”.

²⁵ Ahira me ma hiri aje aweme maziki upenge sa ma rari ni, ma dusa uhana akura unu nonzo Asere.

²⁶ Konde vi mazinu basa me nanu nonze Asere. Unu kuna ubi yau inu gusa, “Kani ta ira imumu

ibiyau”.

²⁷ Uganiya u aka imumu igino me, Yeso masuri ma iri unu kabisa ugandu nizame Lawi ma ciki ahira ukapisa ugandu. Ma gun me, “Tarisami”.

²⁸ Lawi manno ma hiri ma tarsi me, mano ma ceki kondi nyani ma tarsi me.

²⁹ Lawi manno ma siri imimare gbardang akura ameme barki Yeso, Anu kabisa ugandu wa ciki upenge ina re imimare ingome nan we.

³⁰ Abini me anu bezi utize nan anu unyite utize wa tubi u i gizo ahana akatuma kameme, unu gusa, “Nyanini ya wuna izin na re nan nanu kabisa ugandu nan na nu amadini?” Yeso

³¹ ma kabirka magu, “Anu zatu koni wada nyara we uni nyiza utika ba, ana tikoni we wani wa nyara unu nyiza uti ka.

³² Da ma aye barki in tisa ana alau ba, ma aye unyara ana madini wa kabi tize ta Asere”.

³³ Wa gun me, “Ahana Yahaya wadi uzi ni hiri sarki are wa wuzi biringara, ahana anu bezi utize wadi wuzi ani me. Ahana awe me wadi ri wa si”.

³⁴ Yeso mangun we, “Uye marani sa mada ma wuna aroni una anya wa hiri sarki are imimare uganiya una nya mazin na we?

³⁵ Uwui me u eze sa adi ziki una anya me ahira awe me abine ani wadi hiri sarki are imimare.

³⁶ Yeso manno makuri ma buki we u inko ugino me. “Azo de sa madi janika tirunga tiso ma duzi ti kuzi niba, in ka ma wuza anime, ti runga ti so me tida wuna uri nan ti kuzu me ba.

³⁷ Azo desa madi ziki uwongo iso ma wu anyimo idaka ikuzu. Inka ma wuza ani me,

uwangu uso me udi pusi ida me, uwango me udi kwanko, idaka me idi corno me.

³⁸ Barki ani me uwangu uso adi wu uni anyimo amu daka mu so.

³⁹ Azo desa madi nyari uwongo igino me, uganiya sa ma sa ukuzu me, madi gu ukuzu me uteki u so me”.

Bikoro bu Tasi

¹ In ure uwui asabar Yeso ma ra anyimo uru ubisana ahana katuma kameme wa zinu pusa uma gbangu ma bi sana me, wazunu para me atari tuwe me unu siza ma.

² Aye anyimo anu bezi utize wagh, “barki nyanini ya wuna iwuza anime unu wui sa da aguna awuzi ane ba?”

³ Yeso ma kabirka we magu, da ya basa imum besa Dauda ma wuzi uganiya sa ma kunna ikomo ba, me nan ananu sa ma zi nigome nan we ba?

⁴ Ma ribi anyimo kura Asere, maziki imumare ya kura Asere mari ma kuri ma nya ahana aruma sa wa zi nan me, ya zi anime anu dungara utize wani wadi ri.

⁵ Ma gu we, “vana unubu me mani ugomo Asere asabar me”

⁶ Ya cukuno u uru uwui asabar maribe anyimo udenge Asere. Uye mara ahira sa tari tina re tume ta wii.

⁷ Anu nyiteke nan nanu bezi tize wa inki aje nani madi humam me unu uwui asabar me, barki wa kem imumu boo ume unu wuza imum besa da ya wuna ba.

⁸ Barki anime marusa imum besa ma basa manno ma kuri magu inu nu zatu utari me, “hira

tonno abanna me atii anabu” unu me manno ma hiri ma tonno.

⁹ Yeso ma gun we, “In zinu igizo ushi, da ya wuna uri awuzi imumu iriri nan ihuma, aburi unu nani aceki me ma wi?”

¹⁰ Manno ma hiru we vat ma gun unu nu me, “Wito tari tuwe me” ma wuzi ani me tari tume me ti huma.

¹¹ Wannu wa kunna iriba kan, wa kuri wa titi ace wa gamira tize inum be sa wadi wuzi in Yeso.

¹² Acukuno atiye tiginu me, sa ma nyene asesere anipo ma wuzi biringara. Ma ri aje iniye nigino me inu wuza ubiringa ahira Asere.

¹³ Inisi sizo, matiti ahana utarsa umeme, wa eh ahira ameme, ma zauka anu kirau ina nawa re, ande sa matiti we “anu kurzizo, utize ta Asere”.

¹⁴ Tiza ta hana ameme simon (desa ma gusa me Bitrus) nan uhenu ume me Andrawus, Yakubu, Yahaya, Philibus, Bartalamawu,

¹⁵ Matta, Toma, Yakubu Vana u Halfa, Simon desa agusa Zaloti, Yahuda vana u Yakubu.

¹⁶ Nan Yahuda vana uiskariyoti, desa ma cukuno unu re inama Yeso.

¹⁷ Sa Yeso ma tunno usuru anipo nan we, wannu wa tonno amassa ahana katuma kame gbardang wa ra ahira me, nan anu gbardang usuru uyahudiya nan urushalima nan ageno usuro utaya nan usidon.

¹⁸ Wa eh barki wa kunna me, wa kuru wa kem uhumuza uti koni tu weme. Ande sa wa zin inti koni dati wa kem uhumuza.

¹⁹ Konda avi anyimo ani orime ma nyari udara ume barki ubezi uhuma ura ahira ameme ani, ma kuri ma humuza we vat.

²⁰ Manno ma hiri ahana akatuma kame me magu, “Anu kem imumu iriri shi anu dira, barki anime akura Asere ashe ani.

²¹ Shi anu imumu iriri shi anu ikomo aname, barki ti inshi. She anu imumu iriri ana so ana me, barki idi zunzi.

²² Shi anu imumu iriri ini inka anabu wa ga shi, wa bezi shi usasas wa guna tiza tishi me anu imumu iriba, bari vana unubu.

²³ Idi zunzi ronigino me, barki idi kem imumu iriri anyimo Asesere, barki anime a cokoro acokoro anka coo uwe me wa wuzi ana kadura.

²⁴ Ude ushi anu kem barki sa ya kem tiyom tishi me.

²⁵ Ude ushi anu itii, barki idi kunna ikomo uhana aje, ude ushi anu atizunza ya de ni idi shizi uhana aje, shi ana tizunza idi wuzi tiyom nan naso uhana aje.

²⁶ Ude ushi inka anabu wa nonzo shi barki ane ani acokoro acokoro an ka coo uwe me wazi anu bezi rusa moco.

²⁷ Barki anime ingusa shi anu kunna um, hem ni inde sa ma ga shi ikuri iwuzi anu ga shi imumu iriri.

²⁸ Buka ni anu ati zumza tishi tize tiriri, in kuri iwuzi andesa wa wuzi shi bi ringara.

²⁹ De sa ma vavi we upo uginne, gamira ukure me, inka uye mazi ugudu uwe me, kati ukartime udibi uwe me ba.

³⁰ Nyizani ande sa wa nyara imum ahira ashi. Inka uye ma zika ire imum sa izi ishi me, kati igu ma kurzo inini ba.

³¹ Vat imum be sa unyara anu wa wuzi weni, waza anime cangi.

³² In wa hem unu nu hem uwe mani cas,

nyanini igino me wa wuza? ko ana madini wa hem ina nu hem uwe.

³³ Inka i bezi imumu iriri ahira anu wuza ushi imumu iriri inicas, nyanini imumu irunta ushi uba me? Ko ana madini wa hem ina nu hem uwe.

³⁴ Inka ya nya ureme ahira andesa ya inko iribani wadi kurzo shi ni cas, Nyanini uhana aje ashu me? Ana madini wa nyaza ana madini ureme, wa nyara akurzo imum besa wa nya sarki ukinki u ire imum ni.

³⁵ In anime hem ni ina hem ushi, i wuzi we imumu iriri. Nyani we ureme kati i inki iriba uguna adi kurzo shi ba, ukalum ushi me udi cukuno gbardang. Idi cukuno ahana ani nonzo barki me i nice num ma bezi ugogoni ahira anu zutu bezi ukunna urunta ahira anabu.

³⁶ Cukunoni anu iriba i shew barki aco ushime unu iriba ishew mani.

³⁷ Kati iwuzi u inko utize tini kubu, shi ada inko tize tini kuba nanshi ba, kati iwuzi moco ba, ida kuri agu shi ana moco ba, imbizo ni ana madini shi ma adi imbizo shi.

³⁸ Nyizani aye, shi ma adi nya shi gbardan, unu yanga sa a guta ni une uni adi guti shini ikwangizo ati buna tishi me barki uyaga uge saya gusani, une uni adi gusa shine.

³⁹ Ma kuri ma bukuwe ure ubezi, "Urubu ma misi urubu ubina? Inka ma wuna anime, vat uwe wadi rizi anyimo uwaa, azo ane aniba?"

⁴⁰ Vana ukatuma mada teki me unu bezizi ume ba, barki ani de sa makem ubezi ukem madi cukuno kasi unu bizizi ume me.

⁴¹ Barki nyani ya wuna uhira ukunti anije nu henu uwe me, uda wa rusa uira imum be sa ira

anije nu we ba?

⁴² Barki nyanini udi gunu henu uwe, uhenu um, nan ikari imum besa ira anije nu we me, hu da wa ira imum be sa ira ani je nuwe ba? Hu unu iriba ibur tuba ukara ukunti sa ura ani je nuwe, uduku iri memeru imum besa ira ani je nuhenu uwe me.

⁴³ Barki ani me ure utiti uriri sa uda ke uyo ahana azensen ba, nani utiti uvice uda ke uyo ahana ariri.

⁴⁴ Barki a da ke arusa konde uya utiti ahira yoh ahana ameme. Barki anabu wada ke wa tazi ahana upom anipum nibi kana, nani wada ke wa inti mei mu wangu anyimo ikana.

⁴⁵ Una kadure ahira iraba ishew ime me madi yo ahna ariri. Una madini madi anyimo iriba izensen ime madi wuzi imum izenzen barki anyimo u inko imm iriba ime ini anyo adi buki tize.

⁴⁶ Barki nya ugusam anime, ugomo Asere, ugomo Asere, 'I da tarsa shi tize tum ba?

⁴⁷ Vat desa ma aye ahira ama ma kuna tize tum ma wuza katuma ni, idi buki shi uzina ume.

⁴⁸ Mazin kasi de sa mazinu bara akura, desa ma henze uwa pitii inka ure wa ruba, inka mei ma myinca, mada ke ma zuruko ani ba barki abara ani memeru.

⁴⁹ Barki vat desa ma kunna tize tum maga me utarsa me, mazi kasi desa ma bara akura ameme adize ahura. Inka ure wa vavi ani akura me adi rizi, urizo akura me uzin ini kara.

Bikoro bu Sunare

¹ Uganiya sa Yeso ma mari kondi nyani ahira

anabu, manno maribe uhana ukafarhum.

² Urere uruna niza, mazi uhuma ba ma haku uwono.

³ Sama kunna abanga a Yeso, una niza ni ginome tumi ara ananu a yahudawa ahira Yeso waka gunna mē ma eh, ma buri urere umeme ma hazu uwono.

⁴ Uganiya sa wa eye mamu nan Yeso, wa igizo me inka dure, unuguna, “unu gino ma bari uguna awuzi me anime.

⁵ Barki sa me unu hem in manyanga maru mani, mani ma barin duru udenge Asere.

⁶ Yeso manno ma dusa nigome nan we, uganiya sa ma eh mamu nan na kura me, una niza nigino ma tumi a gun in Yeso, “ugomo Asere da ma bari in wu we u eh akura am ba.

⁷ Ine ini ya wana da ma bari in eh ahira awe ba, buka tize cas urere um ma huma.

⁸ Barki mi nun mani unu bari, izin nanu nu nyara unipin adizi am, ida ke ugu unu ge, dusa ama dusa, in kuri ingu unigino 'aye' ama eh, inkuri ingu urere um, wuna ana, ama wu”

⁹ Uganiya sa Yeso ma kunna anime, ma kunna ma aye kan, ma gamirka ahira de sa wa tarisame, magu, “ma buka shi, vat anyimo isar'ila da ma kem uye unu inko iriba kashi unu gino ba.”

¹⁰ Abini ande sa atumi we, wa ze akura wa kem urere ma huma.

¹¹ Ban anime Yeso ma ha anire nipin agusa nini na'in, ahana ka tuma kameme nan are anu gbardang wa dusa nan me.

¹² Uganiya sa wa eh mamu nan ana tukum anipin me, wa iri ure unu acira me ukizi, me mani vana me cas ahira aco me. A ino me mazo

unu ruma ba, anu gbardang anyimo anipin wazi nan me.

¹³ Unu ira ume, ugomu Asere ma kunna ugogoni um, "kati ushiba."

¹⁴ Sa Yeso ma dara mawaga me sa anu cira me wa tunno, magu, "ma nyani hira."

¹⁵ Ikizi me idusa ihiri itungun tize, Yeso ma ziki vana me ma nya aino me.

¹⁶ Biyau bi dusa bi meku we, wa tunno unonzo Asere, wz gusi, "a hirz ure unudang anyimo aru" "Asere a iri anu ameme."

¹⁷ Tize tiginu me ti Yeso ta dusa kode aba anyimo nipin nu yahudawa nan ti hira sa tizi mamu nan we.

¹⁸ Ahana akatuma ka yahaya wa buki me timumu tiginu vat.

¹⁹ Yahaya ma titi ahana akatuma ka meme ana wa re, ma tumu we ahira ugomu Asere, wagume, "hama ni unu aye me nani uye mani sa ti di be u aye umeme?"

²⁰ Sa wa eh mamu nan Yeso, anu wa gu, "yahaya unu zorso anabu, ma tuman duru ti iki we," "ha mani desa u aze, anani ti nyargi uye?"

²¹ Uganiya uginu me mahumuza ina na ti koni gbardang nan anu ijasi ana na nu ibe ibur, arubo gbardang wa kem uhira ahira.

²² Yeso ma kabirka magun we, uganiya sa ya dusa ika buka yahaya imum be sa ya kunna nan imum besa ya iri, arubu wa kem uhira ahira, anu dira uti buna wa hirsu, akuri a kpici anu dira uti boo, a turi wa kunna, ahirza anu wijo, buki anu dira tize turunta.

²³ Unu imumu iriri ini desa ma tunno unu nya iriba ahira am barki timumu tum sa in wuza.

24 Uganiya sa ana kadure ka yahaya wa dusa, Yeso ma tubi boo anu ani ori tize anice ni yahaya me, nyani ni yaha ika ira anjame, tikpe tige sa ukpebu wazinu zuro me?

25 Nyani ni yaha barki ika ika ira, unu turi in tiranga ti ubulubu? ira anu sa wa turi intirunga tini nonzo, wa zin in ti cukum tu kunna urunta wa ra ani kubu na gomo.

26 Barki nyanini ya hana inka ira unu bezi utize? ē in busa shi, ma ba teki unu bezi utize.

27 Iginu me ine ini a nyetike a iza hume me, “ira itumu za vana uka dura kam aje aweme, de sa madi barki we unaa aje awem.”

28 Inzinu boo ushi, anyimo ande sa aneh wa yozo we, azo desa ma teki yahaya unu gbardang ba. Vat in ani me, desa ma teki unu cingilin akura Asere, ma teki unu gbardang.

29 Uganiya anu vat wa kunna ani me, vat nan nanu kabisa ugandu, wa bezi Asere una kadure mani. Wazin unu wuza anime yahay ma zorso we.

30 A farisayawa nan ande sa wazin ini kara a yimo u inko utize tini ubu na ayahudawa, ande sa azo me mani ma zorso we ba, wa vete urusa wa Asere ni inace awe me.

31 Yeso manno magu, idi bati anu unee uge me in nyanini? wa wuna kasi nyani ni?

32 Wa zi kasi ahana sa wa zin in biranza ahira abiziza ziza, ande sa wa zin in tize ace awe wa gusa, ta wuza shi ahure, daya wuza murso ba. ta wuza tiyom izoni, da so ba.

33 Ane ani yahaya ma aye, da mare imumara ya Asere ba, da ma sa mei mu wungo ba, shi be ya guna, u bgergene mani ma tarsan ime.

³⁴ Vanu unu bu, ma aye, mare mazi na sa me, shibe, ya gashi me, igusa ira unu ita pash, unu sa u wango gbardang, uroni anu, kabisa ugandu nan anu amadini.

³⁵ Ingi aneni urusa wa Asere ubizi zi vat anu ameme.

³⁶ Ure uwui ure unu wa farisiyawa, ma iki Yeso maka re imimare nan me. Uganiya sa Yeso ma ribe akura ufariyawa me, ma cukuno ahira u iso imimare me, barki ma ri imimare.

³⁷ Ure uneh u madini ma eh, masuro anyimo anipin. Uganiya ma kunna Yeso ma ra akura ufarisiyawa, barki ma ri imimare, maziki ni ru ni mani mu nya urunta.

³⁸ Ma tunno upuru u Yeso mazin ina so, ma tubi urumuzo itibuna in maje, maduku hummimtibuna tumeme in tice nume, maduku gwindiri tibuna me ma hummi tini mani mu nya urunta me.

³⁹ Sa ufarisiyawa me ma titi Yeso me, ma ira anime, monnō ma basa anyimo iriba imeme unu guna, “da unu geme unu kurzo utiza mani” mada urasu uya ya umeh mani, unuge sa ma zinu darsa ume, me ina madini mani.

⁴⁰ Yeso ma kabirka magu, “simon inyara ibuku we ire imum.” magu, “unu nyetike se ubuki.”

⁴¹ Yeso magu, “ure unu unu nyiza ureme ma tarsa are anu ware ikirfi, uye tarsa uye isule akuru ukirau, uyenma kuri ma tarsa me isule a inu ucibi.

⁴² Ya cukuno wa zowe ini kirfi sa wa deke wa kurzo meni ba, mano ma cekiwe ni, vat uwe wa re me. Anyimo aweme wa re me, aveni anyimo awe madi teke unu hem unu uginno me?”

⁴³ Simon ma kabirka magu, “ubasa um kasi desa aceki me ikirfi idang me,” Yeso ma utize tini ukubu me rebi.

⁴⁴ Yeso ma gamirka ahira uneh me, magun in simon, wa ira uneh uginu me. Ma ribe akura aweme, dawa nyam mei barki tibuna tum ba, uneh ma nyam, in maje ma meme ma kpico ti buna tum, ma vizi tini in tice tume me.

⁴⁵ Huda wa gwindirkom ba, me ma wuzi, dati uganiya sa ma ribe abame da ma ceki ugwindoro um ba.

⁴⁶ Hu dawa humuka nice num in mani ba, me ma humma tinbuna tum in mani mu nya urunta.

⁴⁷ Barki anime, me sa mazin in ma dini gbardang ma nya gbardang, ma kuru ma bezi uhem gbardang, barki anime akpico madini ma meme cingilin, ma kuri ma bezi u hem cingilin.

⁴⁸ Abi nime magun uneh me, “a kpico madini ma weme,”

⁴⁹ Ande sa wa ciki ahira me nan me wa tubi tize ace awe me, “aveni ma zigino sa me ma kpijo madini?”

⁵⁰ Yeso ma gun unu neh me, n nya iriba iwe me ubenku we, dusa ini riba irum,”

Bikoro bu witu Tare

¹ I'mA anime, Yeso nan nanu tarsi umeme u kirau nana ware, wa keti tipin tipin tigirosas-sas, wa zin nu kisa inteze turunta azesere Atigomo ta Asere,

² a nee gbardan agebe sa Yeso mahumu zan a gbergene nan tikoni sas-sas, wahaki ni gome nan we. A nyimo awe Maryamu de sa agusan me

Magadaliya, desa maāsuso a gbergene anyimo ame,

³ Yuwana, une ukuza, udura u Hiridus, nan Suzana, a ara nēgbardang. Usuro imum itari tuwe wa orwe ni

⁴ Uru wui a ori ni ori nanu gbardang, barki anu wa eze ususo ati pin pin gbardang barki wa iri Yeso. Mabw tize nan we tize anyimo atize.

⁵ “Uru una ti bira nadusa barki mabirai sana. Sama zin nu cofe sana, ire isa na irizi azesere una. Una wapata li ini inyin itngi ire iri.

⁶ Ire ikuri irizi azesere apo sarki nyan ga gbardang Sa ya suro itubi ti uza, ahira me ikuri iwa barki sa ahirame ada intame mazuzu ba

⁷ isana ikuri irizi anyimo kana tikpe nan ni kana tisuri ni gome nan ni sana sa abira, ipatti we daya rusa ti uzaba.

⁸ isana irizi amanyan ga ma riri, i uza kan inya bisan gbardang, inya mareu kanu ukirau,” Sa Yesu mabuka abanga agino me, bama titiwe, “Uat unatatui tukuma, aca makun na,”

⁹ Ba nu tarsi uYeso wa ikkime mabu ku we nyani bi nyo bibuka uginome.

¹⁰ Magunwe, “Shiwani a nyashi irusi imum be sa izi nihunzi, iti gomo ta Asere. Ukasu anu inbowe tize anyimo atize, 'barki ko gussi wa ire wadda surame ba, ko gussi wa kunna wa dida rusameba.

¹¹ biti ze toge biye. I sana me ine ini tizee ta Asere.

¹² sa yarizo Azesere una ine ini anu sa wa kunna tize ta Asere awe kuri inna dumo unu buru ma ē ma ziki tize me amu ruba muwe me, barki wa hem wa ke ubura.

13 saya rizi apo we wani anu me sa, wa zin nu kunna utize, wake wa kaba in na puru arum, wada zome in ti jiba: Wake wa nya uhem sisi uganiya cin, inki umansa wa kem we awa cikki una

14 saya rizo i kana, wewani anu mw sa ingi wa kun na tizeme, inki warwe aje innu vengi ze, waceki are a dodu ukem imumu uneē nan nu kunnaurunta u aki ni kara nuwe, icuno wadeke wada nyame ahana sa daki wa unaba.

15 sa yarizo amanyanga mahuma, ine ini anu me sawa kun na ti zeme wakabi tini innu hem inni ruba i inde, wa inta gan-ganWa tonzino ahira unyinsa a hana.

16 unu rusa u pitila, ma inpi in nun buru, nani wa inki adizi ukomi. Sen ke at ari uni ahira aticukumtu uni barki vat desa maribe ma iri mamsa ma uni.

17 ige be sa izi nihinzi sa idida pokome ini ba, nani imumu ini hunzi sa adake adarusame iniba.

18 nii sēke innu kuna, barki vat u ni mum, me mani adi kinki meni, vat u nu zatti immu, acin sama basa-ma zini adi ziki.”

19 ino Yeso nan na nu ameme, wa ē ahira ame, daki wa rusa u hana mamma mu nan me ba barki nigura nanu.

20 mabukine, “Aino uwe maye nan na nu'henu uweme, waturi amatara, wa nyara u'ira uwe.”

21 Yeso makabirka we, “A ino um nan 'anu' henu un wewani ande sa wa kunna tize ta Asere, watarsa tini.”

22 wui Yeso ma ribe anyimo u zirgi umei, nan nanu tarsa umeme. Magun we, “In nyara tiha ani winme.” Ba wa tubi tanu uka kafa ani winme.

²³ wahaka Yeso matubi muro, ba urru pebu uni kara uhiri anyimo ani win me, ahirame uzirgime, utubi umyi nca un mei, we anyimo. ama aye.

²⁴ anu tarsa u Yeso wa ē watubi amoro me. Wa gun me, Una akura! Una kura! Tidi wi!” Bama hiri mabuki upebu me, Ba upebu iran za u gamara u mei waton no dang.

²⁵ bama gunwe, “Uhem ushime uraā?” Anu tarsa wne wa kunna bi yau. Wameki ubasa abanga inni mum be saya kem ahirame. Wagonna acece, “Aveni ugume samadake ma gbarikka upebu nan mei watar si Imumbe sama buka.”

²⁶ e uwatu uma Garasinawa, sawa zi mamu nan nu Galili.

²⁷ Yesomatuno adizi, bā urrunu u watu uginome me makabi me. Unu uginome mazin inna gbergene. Unume ma dodon kino mada son sime turunga ba, mada kuri ma cukuzu no akura ba. muni macukuzuno ni.

²⁸ maā ira Yeso, unume mawu uhu nu in ni kara. Matunguno aji ame inni myiram ni dang magu, Nyani in di wuzinn hu, Yeso, vana Asere unu bari? izinu iggizo uwe, katti u wum izitto!”

²⁹ Barki Yeso mabuki a gbergene me wa su ri anyimo ame, barki a agbargeneme wa ma atira ini inni nyan a korsome, make matazi ini ibe zezen ike i gidi me anyimo anija.

³⁰ ma ikki me, “Anee ni ni zanuwe me?” Bama kabirka, “Niza'numu gben-gben ini.” maguane ani barki agbergene wa ribe unu ge me.

³¹ wa meki u iggizo u Yeso ka ki ma gun we wa ribe anyimo aniwa ni com com

³² nima ladu na rani wazin nu ka se a zesere apana mamu nan na hirame. Agbergene me wa ikki Yeso ma cekku we wa ribe anyimo amaladu me ma hem in we.

³³ me wa cikki unume waaribe anyimo ama ladu me, Bani goo ni ma ladu me tu uhana ani win, wapira.

³⁴ sa anu tarsan maladu me wa iri imumbe Saya kem, bawa sumi! Waka nya tize timumbe saya kem a hiraa nu anyimo ani pin nan na gi ro agino me.

³⁵ ani me, anu sa sa wakunna anime wa dusa barkiwaka ira imumbe saya ken, wa e ahirame sa Yeso marani wa iri unu be sa agbergene wa suro a me. Wa iri ma soki turunga, mara anyimo urusa imum ime ba biyau bime kki we.

³⁶ sawa ira imunbe sa yakem, iNabuki yae uhuma me sa ahuman nu nu sa agbergene wazin nu barinme.

³⁷ be sawara anyimo uwatu umgarasinawa nan desa wara a mo tikikira, wa ikki Yeso ma suri anyi mo u watu uni pin nuwe barki wa kunna biyau kan. Abine Yeso nan a nu tarsa ume waribe anyimo uzirgi umei wa kuri.

³⁸ sa agbergene wa suri anyimo ame, ma ikki Yeso uguna, "Cekkum in dusa nigome nan hu! Yeso ma ceki me agi,

³⁹ akura ubuki imum idandang ige be sa Asere awuzawe." Abinime ba unume madusa in nu bo anu ani pin me vat usuro imumbe sa Yeso mawu za me ini.

⁴⁰ Yeso ma zee, anu wawume mahabi we vat wa be me.

⁴¹ kem uye ma yen ne unani za yayirus, uye

anyimo ana je udunge uni nan zo ma e mamu nan Yeso matunguno in ni ce nume adizi. Ma ikkime barki ma e akura ameme.

⁴² sa uce ume samazin tiwe u turwai in tire maraa anyo iwono, me mani cas ucame sa hira. Anime sama haka, nigo nanu gbardang in nu patti ume.

⁴³ nee marani samaye ma kpa ngizo me uzika utiwe uturuwai in tire. Mahuna ikirfi ume vat a hira abere, barki wahuman me anime dakki akem desa ma rusa u human me.

⁴⁴ amaru a Yeso madari u dibi me. Ahirame u lpongizo umaye me u tonno.

⁴⁵ Yeso magu, "Aveeni manyam?" Ande sa wa kate me, ko vi magu dama darame ba, Bitrus magu, "Ande sa wa kate me, ko vi magu, "Unaje anu gben wa zin nu orrizino ana me in nu eze mammamu nan hu."

⁴⁶ Yeso magu "In rusa uye ma daram, barki ubari wa suro a hira am.

⁴⁷ Sa unee marusa madake mada gunne ba, ba ma e ahira ame a nyimo abiyau. Matunguna madarame sisi ahira ma huma.

⁴⁸ Bama gun me, "Uca, uhem uwe uhuman hu. Dusa in ni ruba uranta.

⁴⁹ Mara anyimo uboo tize, Uye anyimo akura una je anbu ma e, magu, "Uca uweme mamu wono, cekkime uca uwe mamu wono."

⁵⁰ Sa Yeso makum na anime bamagu nme, "Kati ukukanna biyau. Nya kadure uca uwe madi huma."

⁵¹ Sa ma aye akurame, da ma ceki u ye maribe akuame nigome nan me ba sinke Bitrus nan Yahana nan Yakubu aino uca me nan ka coo me.

⁵² Vatta anu ahirame, intiso inni kara barki wa

zin ma eye ma came ma wono. Yeso magun we.
“Cekini aso! Dakki ma wono ba! Mazin moroma ni!

⁵³ Anu wa wuzime ti zunza tibi i zu, barki sa wa rusa ucama wono.

⁵⁴ Ma meki tari tume matitit uguna, “Uca, magu na uhiri.”

⁵⁵ Ahira-hirame bibe bumee bize ani pun numeme mahiri. magun wa nyame i mare mari.

⁵⁶ A nka coome imum ibiyau ime kuwe anime Yeso mabeki anka coome katti wabeki uye imum be saya kem ba.

Bikoro bu kirau udira bi Inde

¹ Matti anu tarsi umeme anu kirau in ware mangawe ubari wasuzo a gberge ne ko ayayya, mahu mu zanina na ti koni.

² Ma tumu we, wabu tize titi gomo Asere wakuri wahum zan na na ti koni.

³ Magunwe, katti izi imum barki tam u tiginome ba, kati izi ubina nani ubadau barki tanu, a imumare nan ni kirfi kati iba zika turunga ka re.

⁴ Vatta akurame saya ribe, ni icukuno akurame uhana uganiya sa idi dusa i kini u watu gino me.

⁵ Vatti ande sa daki wawuna shi ma habiba, inki idi ceki nipin me, ikuburu ususuru utibuna ti shi anyo u inko u ira ahira awe.

⁶ Abini me anu tarsi ume wadusa agiro, wa kisa tizeme, innu wuza ire koba nan nanu.

⁷ Azi Hiridus, una tigoma, makun na ubo abangame vatti imumba sa izinnu ken zi. Ma wuzi ugamara u tize barka sa are anu wagusa Yahaya unu zursu za anu mani maku ri maze inn vengize.

⁸ Aye wakur wagusa, Iliya unu kurzu zo utize mani ma aye, a aye in nu gussa uye mani anyimo anu kur zuzo utize tu daati tini makuru ma aye innu vengize.

⁹ Hiridus magu, “Dakki Yahaya mani ba, barki makori kome nice. Ani aveni mazi geme sa inzunu kunzi nna mumu iginome ani ce nume?” A anime mari aje mu nyara u naa sa madi iri Yeso.

¹⁰ Sa anaka dura waze usuro a tanu tuwe, wabuki Yeso vatti imumbe sawa wuza. Abine mazi kuwe barki wadusa nigome nan me uhana ani pin nu Baitsaida.

¹¹ Sa ni ori na kunna ahira sa Yeso mahana, ba wa tarsime uhana a birko me. Mawuwe rabashi mawuzi we tize abanga ati gomota Asere, makari anu be sa wa nya ra ni huma.

¹² Ā uwunjoro watuba uwuna anu tarsa umeme anu kirau in nana ware wa e wagonme, “Inki wahem u gu inni gura ni geme ni mari barki anu waribi ze agiro, sa akete tiru, barki wakemi imumare nan tihira sa wadi musini, barki sa tirani ahira me sa anu wazoni!

¹³ Ba ma gunwe, “Nyani we imumme sa wadiri”. Wakabirkame “Vatti imumbe sa tizini ine ini, 'Kukasu ku borodi mugitu munu ciibi nan mi cere muni mure, tidake tida ke kemme imumare sa idi bari anabu vattiba'.

¹⁴ Anume sa wara ahirame wabiki ugbardang aha aruma ukirau kanu kanu kanu ciibi (5,000) Bayeso magu inna nu tarsa umeme, “Gunani nanu wacuku zuno tigo-tigo, anu akuru ciibi kō niya nigo.”

¹⁵ Ba anu tarsa ume me wawuzi a nime, anu

vat wa cukuno.

¹⁶ Ma zikka mugitu mimumare munu cii bi, nan ni ceremire, mazin hirame uhana azesere maringirka ini, ma zikki mapusi, manya anu tarsa ume me barki wa hari anu.

¹⁷ Vat uwe wari ko avi mati. Abine anu tarsa umeme wa ori ukasu i mumare saya de, mugira munu kirau in muni mure mummyinca!

¹⁸ U ru wui Yeso mazin ibi ringara me isisi me, ba anu tarsa u meme wa e bama ikwe, "Anu wagu san mi aveni?"

¹⁹ Wa kabirka, "Aye wagusa, Yahaya unu zorso anu, aye wagusa hulliya mani unu kurzuzo utize. A ana me aye wa gussa hu uye mani anu kurzuzo utize tu daāti mani ma aye in nu vengize".

²⁰ Ma ikwe, "Shina? Igusani mi avi?" Bitrus ma kabirka, 'Hu wa suro a zesere ani".

²¹ Ba Yeso ma nyawe tize in kara, kati wada buki uye ani ba.

²² Anime magu, "Ya cukuno Gwas ini vana unu masi ijas ati mumum gbardang: Ananu wadi game nan na nu adandan akatuma nan anu nyitike, anime adi hume. Adumo ati ye ti taru adi hirzame innu vengize.

²³ Bama gunwe vat, "Vatti desa manyara matar sum, ya cukuno me gbas ma wu matara mani ce nume, maziki ugankirka ume koya umaya, matarsum.

²⁴ Vat de sa manyara maburi nice nume, madidiri, inki wa nya iriba i we barki me, madi burime.

²⁵ Maya mareu mani unu madi kem inki makem unee vat, madiku diri ni ce nume?

²⁶ Vat desa ma kunna mu i mum nan tize

tum, vana unu madi kunna mu i mume cangi, inki maze anyimo u gogon ume nan nu gonggon wacoō a ibe ikadura kame ilau.

²⁷ Anime inboshi gbas, aye anyimo a shime sa ira aba ituri, wadida wonome ba senke wa ira ti gomo ta Asere.

²⁸ Tiye u witalari sata aki Yeso mabuki aguran aginome, Bama ziki Bitrus nan Yahaya a Yakubu, manyine ani po barki wuzi biran gara ahira me.

²⁹ Uganiya sa ma zin nu wuza ubi ringara matiri muhenu mume turnga tume me ticukuno tirum pau imma sa kasi umelme Asere.

³⁰ Sisi ahira me ba ake ana ware wazin tize nan me, Musa nan Iliya.

³¹ Wa e innu gongon ukatuwe, wabuki tize nan Yeso usuro Utanu tume sa ti di e dakin nu dodon kino ba a Urshalima.

³² Bitrus nan anu tarsa me sawazi ni gome nan me muro mazikuwe gittak sa wa zuma bawa iri ni nonzo ni Yeso; wa iri anu awe me ware waturi nan me.

³³ Uganiya sa Musa nan Iliya wazin nu bara abanga wa kini ahira Yeso. Ba Bitrus magu, “Hu unaje, ya wuna uri sa tira abame. Idi wu uri tibari madak mataru, u inde barki hu, u inde barki Musa unde barki Iliya “Kadure matame imumbe sama zin nu bome ba.

³⁴ Sa mazin nu bome anime ba nire niwiri nie ni impuwe. Ba wa kun na biyau sa tiwiri me ta kete we.

³⁵ Ba akunna nire ni myiran anyimo atiwiri nigusa, “Unu gino me vana um mani sama zauka kunnani me”.

³⁶ Sa nimyiran na mara tize, Yeso ni isisi ime. Wawu tik daki waru sa ubuka imumba azesere

imumbe sa wa ira atiye tiginome.

³⁷ Sa ahira a sana, sawa tonu usuro inipo, ba ni ori nanu gbardang wa e ahira ame.

³⁸ A hira me sisi uru nu anyimo ani ori na nume mabuki tize in kar, “Unu dungara, wuza irimum barki u benki vana um, me isisi me ini ahira am.

³⁹ Bibe biburu bike binyene anice nu me, make mawuzi magowa. Ike izuruko me inni kara iwu me mame ki usozo ufuki anyo. Mahar zina in ni Jassi inni, ikke ikunno me iwono dakki cinba inki ya aye ya ciki me.

⁴⁰ Ma ikko anu tarsa uwowe wa buki bibe biburu bisuri anyimo ame, daki wa rusa ba!”

⁴¹ Yeso, Makabirka, magu, “Shi u cara u gambalan anu zatu hem, innu maya uni indi cukuno indo donki no nan shi? “Ayen vana uwome aban na.

⁴² Sa vanaa ma eze, bibe biburu me be coofi vaname adizi, bi zuru kome kank. Yeso ma bubuki bibe biburu me, mawu vana mahuma manya a n ka coome.

⁴³ Vatti uwe imumu ibiyau innu bezi ubari Asere. Sawa zinnu gamara abanga azesere imumu ubezi ubari sama wuza, magun innanu tarsa umeme,

⁴⁴ “Kunna ni memmeru azesere unube san di buki shi, daki adi dodon ki ni ba adi nya vana unu atari tanu”.

⁴⁵ Anime daki anu tarsa ume meda ki wa rusa imumba samaba sa ani ba, akartuwe warusi, barki katii wa rusi imumbe sa ma da basa, wakunna biyau bu guna wa ikkime.

⁴⁶ Uru Ganiya, anu tarsa umeme wake watubi

matarata ace-ce awe me avee ni madicuku no unamu anyimo aweme.

⁴⁷ Yeso masa rusa imumbe wa basa iriba iweme, bama ewen vana u cin ma turi upuru umeme.

⁴⁸ Ba ma gunwe, “Inke uye makaba vana u cin ugeme barki mi, repini gusi mimani. Inki uye madabam, makaba desa tuma ini. Desa mema ni ucicii anyimo ashiu, memani mate ki innu ira”.

⁴⁹ Yahaya makabirka magu, “Hu unanu ta ira urru nu mazin bo ibe iburu i susi anyimo anu inniza nuwome. Ba tigin ma ceki uwuza anime barki ma zinan haruba”.

⁵⁰ Yeso magu, “Katti kartime uwuza animeba, barki vat desa mazin nishi na nan shiba mazi nigome nan shi”.

⁵¹ Sa uwui wa wuna sa madi nyene u hana azesere, ma zikki kank madi dusa a Urshalima.

⁵² Ma tumi are anakadura (manzani) wabarka ahira barkime ma'e. Waribe a aragiyo anyimo usamariya barki wa barka me ahira abirkome.

⁵³ A naa birko me daki wakabame ba tunsu u Urshalima uni madi dusa.

⁵⁴ Sa ana ware anyimo anu tarsi u meme, watu Yakubu nan Yahaya waira anime, wagu, “Ugoma Asere, unyara tugunnura u tu ana zesere, uhuwe?”

⁵⁵ Magamirk ma gbarikawe,

⁵⁶ Ba wa dusa araagiyo sas.

⁵⁷ Sa wa ra anyimo atanu una, ba urrunu magun me, “Indi tarsuwe vat ahira sa uhana”.

⁵⁸ Yeso ma kabirka, “I nya-nyau izinti wa adizi sa wa di ribe, inyin iyin masuu, vana unu mazin na hiraa sadi totiniba.

⁵⁹ Yeso, makuri magun urrunu, “Tar sam”. Unume magu, “Ugoma Asere, ceki inkuri akura indaka vati aino um”.

⁶⁰ Yeso magun me, “Kini anu wijo wa varsi anu wijo: Hudusa uka kissa anu abanga atigomo ta Asere koo ba”.

⁶¹ Uye ma kur magu, “Ugoma Asere idi tar-suwe, da cekum inha inka wu na saa mura nan na nuam”.

⁶² Yeso magun me, “Vat desa matuba avara uru ume magunkuno a dumo, daki mabari maribe at gomo ta Asere ba”.

Bikoro bu Kirau

¹ Adomo imumu ginome, ugomo Asere makuri maturi aye ukirau, kanu sunare, maharawe wa rere, barki wadusa ati pintinpin nan na hira me sa manyar u haname.

² Magun we, “Ukuzame u ori ana kana tuma wahuma cin. Barki anime wuzani biringara kan u hana Asere ukuzame, barki ma tumin inana katuma anyimo u ruu umeme.

³ Dusanni, wa matumashi kasi muzara anyimo ikukure.

⁴ Kati ziki ubadu ikirfi, nani u badau ana tanu, nani akwatak, kati issi uye azesere una ba.

⁵ Vat ta akura sa ya ribe, itubi uguna, 'aca urunta u cukuno aku ra aginome.

⁶ Inki uye una ticukum tirunta mara ni aku-rame, urunta urunta ushi udi cukuno ani ce nume, inki uzome ba, urunta ushi udi kuri ahira ashi.

⁷ Cukunoni akura aginome, iri isi imum be sawa nyara shini. Yawuna uri una katuma makabi ukalum ume. Kati tarsi tikura tikura ba.

⁸ Vatti nipinme saya kuri yarbeni, iri imumbe sawa inko aje ashi.

⁹ I humuzan nanu uzatu nuhuma a hira me. igunwe, 'tigomo ta Asere ta aya mamu nan shi.

¹⁰ Vatti nipinme saya ribeni, inki daki wakaba shi ba, idusa anyi mo ati na tu we me, igu.

¹¹ 'Inki usussuru unipin nishime watafi na atibuna tiru, ti kubur kashi u ni anyo uinko u ira ace ashi! Senke irusi tigomo ta Asere ta aye mamu nan shi'.

¹² Mabuka shi, roni uweku tize u sadoma udi teki innu sheu.

¹³ Hu wono sis anime, ukirosino! Huwono sis anime u Baitsaida! Biwuza wuza bidang sa awuza anyimo ashi, dagi a wuza ini anyimo u Taya nan nu Sidon, sa dati wakabi tize ta Asere wa ciki anyimo amuto in turum ga titiyom.

¹⁴ Aname roni weki utize Utaya nan nu Sidon wadi teki innu kenu us Sheu.

¹⁵ Hu U Kafarnahum, ubasa uhana azesere adi nonzowe? Mmmm, a di tiburkowe uhana uhadas.

¹⁶ Deve sa makunna shi makun nam, des a magaa shi, ma gaa mi, aname desa magaami magaa desama tuma".

¹⁷ We ainoo ino kanu sunare me waze inti puru tirum, wazinnu gusa, "Asere, a gbergene cangi wa kunnan duru, anyimo ani zanuwe.

¹⁸ Bayeso magun we, "Ma ira u nu uburu mazin nu rizizo kasi u melme azesere.

¹⁹ Ira ni manya shi ubari inni, iwa nan ninu,

nan nu vat ubari u na ticari, ko cin madake mada aye shi in ire mu ba.

²⁰ Vat a anime katu iwuzi apuru arum in nuguna anime cas agi ibe iburu ikunna shi, anime wu zani apuru arum barki a nyeti ke tiza tishi anyimo Asesere”.

²¹ Anyimo uganiya uginome, ma wuzi apuru arum kank anyimo abibe bilau, magu, manyawe ti nanu, hu acoo, ugoma Asere nan nadizi. Barki umpo iginome ti mumum to suro anu rusa, ubuki tini ahiran desa daki wamazaba, kasi ahana acincin e acoo a ne ani ya wunawe.

²² Vatti imum, acoo ma nyam ini, badesa marusa vaname, Senke acoo me, anime ani badesa maru sa coo me, Senke vaname. Desa vaname manyari ma poki acoome ahirame”.

²³ Magamirka ahira anu tarsi u me, magun we ame isisi ime, “Anu ringirka ulani an desa wa ira imumbe saya ira.

²⁴ Mabuka shi, anu kur zuzo utize gbardang, nan na gomo gbardang wanya ra wada ira mumme sa izin nu hira me, daki wa iraba. Wanyara wa da kunna imumme sa ikunna, daki wa kunna ba”.

²⁵ Ba akem uye unu dungara utize tini kubu tima yahudawa, ma e ma masame in nu guna, “unu dungara, nyani indi wuzi barki inkem u vengize uzatu mara?”

²⁶ Ba Yeso magun me, “Ine ni uhira u hira imumbe sa anyitike anyimo uweki utize tini kubume?”

²⁷ Makabarka, magu, “Ya cukuno uhem innu gomo Asere vat inni riba i we, nan nikara nuwe,

nan nubasa u we. Ukuri uhem innu puru u we kasi nice nuwe”.

²⁸ Yeso magun ne, “Wakabirka rep, inki wawuna ani me udi vengize”.

²⁹ Unu dungara me manyari ubura uni ce nume, bama gun inye so, “A veni unu puru ume?”

³⁰ Ma kabirka magu, “Ure unu mahaka usuro a urshalima mahaza uyari ko. Ba ma rizi atari tanu gartize anu. Wa susome turunga, waburi vat imumbe sama zini, wa tiri me, wace ki me kasi ikizi.

³¹ A kem ure una katuma matasa uname, samaa wame ba matarsi ni kira ni inde ma aki.

³² Akuri a iri ure ubalawi, sama aye ahirame, ma iri me ba ma tarsi nikira ma akki.

³³ Ure u samariyawa, ma zin tanu sama aye ahira me sa unume maraa ni, sama ira unume ba ugogoni umekime.

³⁴ Ma ē ahira sa umume marani, ma tirzi me tinuru me sa a kunnome ni, mazin nu humma ume mani nan mei mu inabi. Maturi me abi zenki bumeme ma en me ahira amusa, mahirime.

³⁵ A hira asani ma ēn nidinari inire ma nya hira amura me magu, 'hirame, inki wahu na imumbe sa ite ki anime, inki mazee indi indi kur zo we ni'.

³⁶ Anyimo we wataru me, aveni u basa mara upuru unu uginu me sa ma rizo atari tanu gartize anu me?”

³⁷ Ba unu dungara magu, “Unuge sama bezime ubura” ba Yeso ma gun me, “Huma kawuza anime”.

³⁸ Sa wa haka ba ma ribe anyimo are agiro,

ba uru ne uni ni marta ma wume rabahu akura meme.

³⁹ Ma zin henu ni zame Maryamu, desa ma cukuno ati buna tu gomo Asere mazin nu kunna imum sa ma buka.

⁴⁰ Me marta mazin na banga imumare. Ba ma ahira ye so magu, “Ugomo Asere, adaa igizo in nu henu um sa ma cekum isisi im? Gunan me ma benikum”.

⁴¹ Ugomo Asere ma kabir ka me, “Marta, Marta, uzin ma aye a hira imum gbardang.

⁴² I mum inde ini ya cukuno gbas. Maryamu ma zauka imum iri ri. Igebe sa adake aburi ini ame ba”.

Bikoro bu kirau in bi Inde

¹ Ure uganiya Yeso māzin in Biringara a are ahira, uye anyimo ahana utarsa umeme, magun me, “Ugomo-Asere, bezin duru uwana ubirngara gusi Yahaya me sa mā sa mā bezi a unu tarsa umeme”.

² Yeso magun we, “Uganiya sa izin in biringara i gu, Acco, ackpici nizanu we me tigomo tiwome ti e,

³ Nyam duru imumbe sa tide ree konde uya uwui.

⁴ Kpicon duru madini marume, gusi ande sa ticensu we in muruba mu inde. Kati uhan haru anyimo uwuza umadini.

⁵ “Yeso magunwe, “Aveni anyimo ashi me inka mazin unu roni, madi haa ahira ameme ina tee niye, magun me, “Uroni, nyam ureme ubi mara immare inituru.

⁶ Sa azi anime ure uroni mā aye a'ana me usuro atanu, abanna me izom mi mum be sa indi nyame,

⁷ Unuge sa maraa anyimo, makabirka, magu, kati-uwuzum dundung. Mamu kursa ana tukum am, in kuri inzi ina hana am ta mu tutto. In daki in hiri inya we bi mana bi mare.

⁸ Ma buka shi, sa daki mahira ma nya we immare ba, abinime sa mazi uroni ume, daki wa kunna mu e ba, ugusa unu tira utari time ne, madi hiri ma nyawe vat immare sa unyara.

⁹ Mi in kuri ingusa shi, ikoni adi nya shi, nyara ni indi kem, kpotikon ana tukum adi poki shin.

¹⁰ Barki vat de be sa mā iko ma ke makabi, vat de sa ma nyara madi kuri makem; vat de sa ma kpotiko ana tukum me, adi poki men.

¹¹ Ire imum ini anyimo ashī me, inki vana umeme ma ikome bi cere, madi nyame biwa anyo abi cere me?

¹² Nyani inki ma iko me niwa, any me be bino?

¹³ Sa azi shi sa iwuza we imum iburu irusa ya nya ahana ashī me umum irere. Ahana ahira Aco ushi me sa maraa uzezsere, madi bibe bilau ba sere bige sa wa tiri me tari?

¹⁴ Ure uganiya, sa ye mazinū suso agbērgene anipum ure ubabbana. Uganiya sa ugbergene masuri, unu me sa mazi ubabbana mā buki tize. Abini me ni ori nanu ni kunna biyyau!

¹⁵ Abanna me, aye anyimo anabu wa guana, "In nikara ni Ba'alzabuba ugomo wa gbergene mani māzinu suzo agbergene.

¹⁶ Aye wa masa me, wa nyara uguna wa bezi we uzina uire imum usuro azezsere.

¹⁷ Abini me sa Yeso marusa a buru awe me, “Vat tigomo be sa ta harzina kare, ina je adini, tamare ini inome, ikure in akura a harzina kare, ina je nan ani a rizo in nome.

¹⁸ Inki bibe biburu ba harzina kare ina je nan bini nibin, adiwu aneni tigomo ti meme ti rusi utonno? Abanna ya guna agi in suzo agbergene in nikara ni Ba'alzabuba.

¹⁹ Inki ma suso agbergene usuro Ba'alzabuba, ahira ande sa wa tarsi shi wa suso agbergene me? Barki anime, we wani wadi cukuno shi anu yesi utize tini kobbi.

²⁰ Abanna me in ahira Asere ani in suzo agbergene, ya cukuno uguana tigomo tigomo-Asere ta aye ahira ashi me.

²¹ Inki unubu una nikara, una tirunga tinikono madi ke matonno a kura ame ani, tironga time me tidi suri.

²² Inki ure unu uge be sa mateki me in nikama ma aye mare nikara nime, madi zaki tironga timi kono ahira unu me, makuri ma humuko tironga me.

²³ Desa zo me nigoo nan me, ishina ini mazin nan nan me; desa ma zome unu orso nan me, mazinu samara me uni.

²⁴ Inki bibe bizenze ba suro anyimo unubu, make matarsi ti hira ti huu mazinu nyara ahira be sa madi venken. Inki daki makem ba, aguana, 'Tonno in akura am sa ma suroni.

²⁵ Uganiya sa maze, makem a visa akura me, a kuri abarka ani lau.

²⁶ Madusa mazika are gbergene wani sunare agebe sa wateki me ini imum iburu, wa ē wa cukuno ahira me. Umaska unu uginu uteki utuba

me unu zenze.

²⁷ Ya cukuno, uganiya sa māzin unboo timūmuū tigino, ure uneh mahira anyimo ani gura me mayeza nigmirang magun me, a buru sa a yoo arere ani ahira Asere, nan nihene sa wa hanzi.

²⁸ Me makuri magu ana rere wani ande sa kunna tize ta Asere wakuri wa tarsi tini.

²⁹ Uganiya sa anu waraa anyimo u eze ayimo u eze ahira ani ori, mahaa matubi maguana, uge cara me, u cara uzenze uni. Unyara uira ure imum, imum be sa unyara uguna anya uni une uni gusi uyunusa.

³⁰ Barki gusi yunusa sa ma cukuno imum uira ahira anu neneba, animani ahira avana unuba madi cukuno imum be anyara sa u ira uge ucara me.

³¹ Korimo ukudi, madi tonno ma bui tize tini kobbo nan nabo ucar uge me, wadi kuri wa huzi we. Abanna me, ma aye ahira a put barki ma kunna urusa utize ti sulaimanu. Abanna me uye mayenne sa mateki Sulaimanu me.

³² Anu Neneba wadi tonno atize tini kobbo nan nu ucara ugeme, wadi kuri wa huzi we. Abanna me wa kunna tize ti Ugomo-Asere ahira Yunusa wanno wa kabi abanna me uye ma yenne sa mateki yunusa me.

³³ Daki uye marani sa madi 'Ponsi' upitila ma hunze unin, nyani ma impi uni unu ucorom, abanna madi inki uni ahira aticukun ti uni barki vat de be sa ribe anyimo udenge me ama iri masaa me.

³⁴ Aje ashi me ane ani upitila ushi me, inki aje ashi me ahira memerom, apum ashi me adi

minca in masaa, abanna me inki aje ashi ada hira memorm ba, apum ashi me adi cukuno in mariu.

³⁵ Wusani Seke, barki kati masaa me macukuno shi mariu.

³⁶ Inki vat apum ashi me aminca in masaa, mariu mazoni ko cingilin, vat apum acukuno gusi upitila uge sa uzin in masaa ma uni ahira a “Shi me”.

³⁷ Uganiya sa māmari tize me ure ubafarise magu ame ma ē akura ameme mari imare, Yeso maribe macukono.

³⁸ Ubafirse madusa makunna biyyau barki ma iri me ma dunkuno aree imare saarki ukpico utari.

³⁹ Abanna me ugomo-Asere magua me shi Afarisiya ikpicjo kamaru kisso nan u isso idang, abanna a nyimo me a ciki in madini nan mu mummu gbem amu ruba.

⁴⁰ Shi anabu anuu uzatu ubasa utize, debe sa mabara matara me daki memani mabara anyimo me ba?

⁴¹ Nyani imum be sa izi yanu dira abanna vat imumu idi cukuno shi lau.

⁴² Abanna me, kash ushi anu bezi urusa, ayenne ikapsa bi inde azezsere ukirau umu pene, nan ti tuni-tizuu nan kondi tiya titene tu nyinza u gmei, abanna me ya samirka imum ihuuma nan irere ya Asere. Gbas ini a wuzi imum irere, ti hem Asere, a wuzi ukasu ati rorong.

⁴³ Kash ushi anurusa, barki inyara anya tihira titicukum tirere anyimo ati denge ta Asere, akuri a Issi shi a u usi shi ninonzo anyimo ukasuwa.

⁴⁴ Kash ushi izi kasi mucau sa daki awuzi muni uraa amaru ba, anubo wanno wa haka azezsere

amuni azo uguna warusa ba.

⁴⁵ Ure unu bezizi anyimo anu rusa Ayahudawa mā kabirka magua we, unu bezizi imum be sa wa buka ya caran duru iriba cangi.

⁴⁶ Yeso magu, “Kash ushi anu bezizi utize! Abana ya cana unu ucira ugilak ugebe sa teki nikara vat. Abanna shi, in nipo ma daki ya dara tironga me ba.

⁴⁷ Kash ushi, abanna me ibara tiroronga ti ringizi amucau ma a dura Asere ayene unu uneze unu uneze ushi memani wa huu me.

⁴⁸ Ya cukuno ane unu guna irusa inti hara tinu uneze-uneze ushi me, barki we wa huu ana kudura ka Asere sa iringizi in we.

⁴⁹ Barki agino abanga urusa Asere wagu “Indi tumi ahana kadura nan ana dura ka Asere ahira aweme wadi kuri patti we, wa huuzi aye anyimo awe me.

⁵⁰ Ucara ugene me, udi ziki kaduma ka mayye mana kadura Asere sa ahuu datti utuba unee.

⁵¹ Usuro amayye matabila uhana ama Zakariya unuge sa ahuu atii hira utonzino unu tize ta Asere ti lau. Ee, mabuki shi adi nyari mayeje magino me ucara uginome.

⁵² Kash ushi, anu bezizi urusa uti ze ta Yahudawa, barki ya zi kani imum ipoko ana tukumm urusa, shi acce ashime daki ya ribe ni ba, ya kuri ya kanti anu rie-uribe.

⁵³ Sa Yeso ma ceki abanna me, unu nyetike nan Farisayawa wa wuzi ni eru nan me, wa wuzi matara nan me ti roronga gbardang.

⁵⁴ Wazin unu nyara uti nah be sa wadi maki me anyimo a gbarang sa mazinu uboo me.

Bikoro bu kirau in ni Re

¹ Inu daddakino cingilin, sa anu gbardang ya orno in nu pattla ace aweme, matunguno atize nan na ahana akatuma ka meme, wuzan seke ini imare ya Farisiya, ige be ine ini malim.

² Abanna me iremum izoni sa ada poko ini ba ire imum ikuri izo ni sa ada rusa ini ba.

³ Barki anime ire imum izoni sa idi boki ani hungi ige be sa ine ini ige be sa ada kunna ini a masaa. Imum be sa ya wuza bikum anyimo ani kira adi wuzi tize ti timi vat ti hi hira.

⁴ In boshi aroni am, kati ikunna biyyau ba ande sa wadi huu nipum, wazome in ire imum sa wadake wa wuzi ini.

⁵ Ceki in gbarka shi ahira de sa idi kunna biyyau bu me, kunnan biyyau bi de sa madake mahuu makuri mareki shi anyimo uraa. Ee in boshi kunnan biyyau bime.

⁶ In gusa a siza ahana amu nyin muni cibi in ma nini mani mare ba? Vat anime, Asere mada parke me unu inde anyimo aweme ba.

⁷ Aname ticce sa tira ani ce ni shi me marusa ugwardang utini, kati u kunna biyyau, shi itekin imum izenze unu gongo ahira ameme.

⁸ In boshi, vat de sa madi buki imum be sa mabuka aje anabu, van unubu madi bezi me ahira Asere.

⁹ Abanna me vat de sa ma nyare me aje anabu, adi nyare me ahira Asere.

¹⁰ Vat de ma buka tize aje a vana Asere adi kpici madini me. Abanna me vat de sa macara bibe bilau ba Asere ada kpico me mame madini me ba.

11 Inki wa ayen shi aje ana tize nyani aje anu atize tini kobbo, nyani aje ana nikara, kati i kunna in ni mum be sa idi buki ine ini icukuno kadura kashi me, nyani imum be sa idi buki.

12 Abanna me bibe birere bidi bezi imum be sa idi buki uginiya uginno me.

13 Uye anyimo ani ori magun me unu bezizi buka uhenu tize ti hari imum be sa a cekin dura ni.

14 Yeso magun me, “Hu, aveni adaki uwum in cukuno una tize tini kobbo nyani in cukuno a tii ashime?”

15 Abini me, magun we “Hirani kati icukuno ana re ama roo, Abanna daki imum me im sa unu makem ini gbardang idi cukuno me ukanna uronta umeba.

16 Uganiya me uni Yeso mabuki we ure ugunkuno, māgu ugunkuno, māgu, “Uruu ure unu wa nya bissana birere kang.

17 Ma bassa imum iriba māgu, indi wuzi ane ni, barki inzom inahira sa indi in bissana ba re?

18 Madusa magu, in rusa imumbe sa indi wuu, indi pusi tikere tum in zui tire ti dadan-dang abine ani indi inki bisana bum nan vat tirononga tum.

19 In gu ini vai im, ivai im, uzin ini imuni gbardang sa a inko barki hu, ayyene udi venke, urii, usi, uzi iruba irom.

20 Abanna me, Asere magun me, unu udira unice, anyimo aniye nige me anyara ivai iweme ahira aweme. Tironga sa wa oro wa barka nice niwemen, ya veni idi zi.

21 Ani mani desa ma oro nice nime imum unee mazi, in mazo me in ni imum une ahira

Asere.

²² Aleso magu ina kadura kameme, “Barki anime in gusa shi, kati i kunna zenze iruba ishime abanna me, imum besa idi re, nyani imum be sa idi soki apum ashime.

²³ Abanna me ivai iteki imare, nipum ni ti ronga.

²⁴ Irani magoron sa mada wuza ti bira, wada orso bisana. Wada zome intigere nyani ti denge tu inzo imummu, abanna Asere ma nyinza imare. Shine iteki inyim unu ira!

²⁵ Aveni anyimo ashime madaki umāyi unice me madaki makinki nice ni me tiye?

²⁶ Inki daki ya rusa uwuza acee ashime imum be sa izi cingilin ba, nyanini ya wuna idi cari mu ruba mu shi me ahira ukasu utiro ronga?

²⁷ Irani iburi matiti ani jaa sa i uza azo agi i wuza katuma kaniba, i da rizizo me ba, in boshi, nyani Sulaimanu, anyimo ani nonzo mime me, daki ma soki tironga tige besa ta teki tiwume unu re ba.

²⁸ Inki Asere asoki makpe tironga tirere anime, kani me sati zi, nisizo akuri a wutini uraā, adi wu aneni madiri acce ma soki shi tironga, shi anu ukadura ka cin!

²⁹ Kati apum ashi me awu barki imum besa idi re, nyani imumbe sa idi sii, ane ani kati i in tari atipo.

³⁰ Abanna me vat anu nee wa nyara usasana uti mummu tiginu, ane ani Aco ashi me marusa inyara tiroronga tiginu me.

³¹ Abanna me, nyaran nikara nu meme, tiro-ronga tige idi kinki shi tini.

³² Kati i kunna iyyau ba, shi ana a cin-ci, ina aburu arom ani Aco ushi madi nya shi tigomo.

³³ Zizan imum be sa izini inya anu udira. Barkan ace-ce ashi mabadau magebe sa mada cornoba, inko ni imummu ishi me anyimo azezsere abba sa ida mara ba, ahira be sa akari wadaki wahaa ba. Ijiji idaki i cari ni ba.

³⁴ Barki ani me aba sa utamani uweme urani abine ani i ruba i weme irani.

³⁵ Kaskanin ujoko utironga tishi me, ihiri itonno, i cukuno upitila ushi iciki unu raa kodi uya uwui.

³⁶ Ikuri icukuno kasi ande sa wazin ini nyariga ni una kura sa mazeze usuro akura ubuki, uganiya sa māze magbotiko udenge me a wa hiri debe-wa poki me ni.

³⁷ Anu kem uni lem ni huma arere agino me, anige besa Aco uweme madi Ee ma kem we waciki wazin in ni nyarga nu ze umeme. Kadura kani in zinu buka ushi, ma hiri ma tonno mawu we wa cuku suno ma nya we imare in nice nu meme.

³⁸ Inka sa akura uweme ma aye in niye nyani ina te niye, ma ken we wa ciki unu be. Ume ana nilem ni huma arere agino.

³⁹ Kini irusi agino me, da una akura maka rusi uganiya sa ukari ma Ee, mada ceki meakura a meme ukari maribe ba.

⁴⁰ Cukuno ni ini nyarga barki i tashi uganiya sa vana unu madi ze ba.

⁴¹ Bitrus magun me, “Ugomo-Asere haruwani uzi nu ubo uru tigege tize me, nyani vat uru ini?”

⁴² Ugomo-Asere magu, “Uye una je mani unu inta utize, unu urusa abanga unu uge sa unakura

umeme madi nyame arere a tari timeme, barki hiri we, manyawe imare iweme uganiya sa wuna?

⁴³ Unu kaba unu lem ni rere mani ure-re uginu, unuge sa unakura me madi kem unu wuza imumbe maguna ma wuzi.

⁴⁴ Kadura kani, mabuka shi inda nya me vat ana kadura ka Asere tari tumeme.

⁴⁵ Abanna me, inki maguna anyimo iruba imeme, sa kura un da ma ze debe ba; monno ma tubi ucira are-re me, ahana wa ruma nan na eh aroni ani re-re, mari masi, i huu me,

⁴⁶ Una akura ure-re uginu madi ze uganiya sa ure-re ma inko iriba ba, abanna me uganiya sa ma tame ba, ma kuzi me magitu magitu, makuri patti me nande sa wazo me in biyyau ba Asere.

⁴⁷ Ure-re ugin marusa uzina una akura ameme, abanna me daki ina barka imum be sa una akura ame mema nyara ini ba. Masi u tira nan nu cobo gbardang.

⁴⁸ Abanna me, me sa marusa ba ma wuza imum be sa izi re ba, mada saa ti si sari gbardang ba, vat de be sa anya me imum gbardang, adi kuri anyere imum gbardang atari ti meme. Ane ani desa nyame imum gbardang i inpp uni rubu, adi nyari imum igardang ahira ameme.

⁴⁹ Ma aye barki in wu ura unee, manyara uda zina ma wa maki.

⁵⁰ Abanna me, mi izi nu zoro uge sa inzin une uni adi zorom in uni, abanna me magam ini ada zina a wuzam.

⁵¹ Ibassa agi ma aye unee unu ronta? Ma guna a'a, abanna ma aye nu harzina.

⁵² Ana me adi anu cibi anyimo akure a inde,

wadi harzina, ana taru wadi wuzi ishine nan an ware, ware me wazin nishena nan ana wa taru.

⁵³ Vana nan kaco wadi wuzi ishine, nan na ceece, vana madi wuzi nan kaco, A ino madi wuzi ishina nan nu uca me, uca madi wuzi ishina nan ka ino, a ino uruma madi wuzi ishina nan nu ugiri me, ugiri me madi wuzi ishiine nan ka” Ino uruma me.

⁵⁴ “Yeso mabuki ahira ani ori” inka ya ira azezsere abee ina dizii, a'ana me idi ki igu adi rubu ureh, ani mani idiki cukuno.

⁵⁵ Inki updebu wa huburko u hana ukudu, idiki igu ahira azi buu, ani mani idi ke cukuno.

⁵⁶ Ana muruba mu bit, ya rusa imum be sa inbo, adizii nan na zezsere, abanna me, daki ya rusa ubezi imum besa izinu harsa harsa ba?

⁵⁷ Nyanini ya karti urasa imum be sa idi benki shi?

⁵⁸ Inki ihaza ani kobo nan nu uroni utize ti weme, nyara me ibarka una barki kati ma haa hu ahira unu baru utize kati ma wa anu mensi anu wa mekuwe wa haa hu udenge unu re-re, unu inta unu me mada be hu urusa ba.

⁵⁹ mabuka we uhira kasi u wa kana a birko uda kurzo we ikirfi unu gino me ba?

Bikoro bu kirau in ni Taru

¹ Uganiya, ara anu wa buki me Bilatus wa are galilawa samapatti maye ma weme nan nu hadaya uweme.

² Yeso mabirka we, Ibassa a Galilawa wagino wateki ukasu me in madini, sa wa ziti anime?

³ A, a in bo shi, inda ya nya a acce ashime, lali wii kasi weme.

⁴ Nyani gusi anu siluwam ukirau ina nu witi-tari gino u husmiya wa rizi a we uhuu we, ibassa wateki ukasu wanu Urushalima vat unu cara abanga?

⁵ Inpo shi izome ani mani, vat de sa daki manya nicce vat uwe wadi wii,

⁶ Yeso mabuki agino me, ure unu ma biri upom urung inabi umeme unyara a hana dakimā kem ba.

⁷ Madusa magu inde sa ma hira urung me, tiue ta zige me in ezizze ahing upom ugeme agi ingazi in iremum mun ba. Ca akorko uni, A wuzi aneni a ceki uni ukursu ahira me hem anime?

⁸ Deusa mahira urung me magu, nya uni uganiya cingun in butuko in wuu uni utenki.

⁹ Inki wa yoo ani wee nu kuro, a memerum ini nome.

¹⁰ Ure uwui Yeso mazinu bezi utize, Bono me Asabar ani azi.

¹¹ Ure uce mawu tiwe ukirau intini witi-tari mazin unu koni uzenze, ma ciki tungoron, da ma rusi utonno ba.

¹² Yeso ma iri me, ma ti ti me magun me, ukoni ugame ma humawe uni,

¹³ Yeso ma tāri-tāri a me, ma dusa mahiri matonno madusa nonzo Asere.

¹⁴ Abanna me, una je udenge utize ta sere ma guna iruba barki Yeso mahuma unu rono Asabaci. Unaje magu ma anu, “Tu wui utasi tirani sa unu madake mawuzi katuma. Ayeni a humza shi, kati I ezi rono Asabaci ba.

¹⁵ Abinime Ugomo-Asere, makabirka me, Ana Iriba ibit! Ida sapso shi izenki ishi me nyani inna amatu-kum maweme ika nyani we gmei rono

Asabaci?

¹⁶ Uca wa kura Ibrahim, de sa bibe bi buru ba tirza tiwe ukirau in tini witi-tari. Adake a sapi me rono asabaci ba?

¹⁷ Sa buka anime vat ande sa nyare me wa kunna mu eh, vat ana ori wa wu iriba irom in ti mum ti humma sa mawuzi.

¹⁸ Yeso maguana, “Ane ni adi iri tigomo ta Sere, indi kuri inki tini aneni?”

¹⁹ Izi kasi biho bi ukungu, sa ure unu mabiri anyimo urung umeme, usuri uzi uwuu bi titi bi dandang, inyi Ibara tisu iriri me.

²⁰ Makuri magu, in Nyanini indi bati in tigomo ta Sere?

²¹ Tizi kasi uyist sa ure uneh ma pittu nan mudu mataru mumu ina ma alkama bati mupoo.

²² Yeso māha ati pin nan na giro, una me sa hazi Urushalima mabezi we tize ta Sere.

²³ Uye magun me, “Ugomo-Asere, ande sa adi kabiwe wadizi cingilin ini?” Magunwa,

²⁴ Inkoni Iruba iribe ana tukum a shut, barki magunan shi, anu gbardang wadi nyari uribe abanna me wada keme uribe ba.

²⁵ Inki una kura mā impo ana tukum, idi tonno amatara imeki ukpotiko ana tukum me, Ugomo-Asere, tonno tiribe. Madi kabirka magun shi, mi intam shi nan na hira mesa ya suroni.

²⁶ Abini me idi gu, "Tare ta saa a mu henu muweme, wa kuri wa bezizi a tina tiru.

²⁷ Abanna me madi kabirka, magu, “In boshi, intam nyani abani ya suroni ba. Seserken mi upuro, vat ushi anu wuza imum izenze!

²⁸ Adi shii a romsi ahiini uganiya sa ya ira Ibrahim, nan Ishaku nan Yakubu wanu vat ana

kadura ka sere a tigomo ta Asere.

²⁹ Wadi ezi usoro ugabas, uwatu dizii, ukudu nan Arewa, wadi re utebiri umari utigomo ta Sere.

³⁰ Irusi ini gino me, ana dumo wadi cukuno anaje, ana je wakuri wa cukuno ana dumo.”

³¹ Ahira-ahirame, are Farisiwa e wa wagun me, “Hira abame Hirudus manyara uhuna uwe.

³² Yeso magu, hana ni ika buka udila uginu uginu unuguna, ira, ma suzo a gbergene, in humza inanu koya uwui, uwui ukutaru uni in mari kadumakam.

³³ Indi tarzi vat tina, ya cukuno gbas ini reje in tanu tum kani me nan ni sizo nan urono, barki daki ya wuna ure ahun una kadura ka Sere piit na nu Urushalima ba.

³⁴ Urushalima, Urushalima anu uhuza ana kadura kasere, anu tisa ande sa tumawa ahira aweme. Kani ka hono kani in nyara uguna in ori ahana aweme gusi bitukoro sa bidi ke bi ori ahana abiru anyimo magauere mabini, abanna me unyara anime ba.

³⁵ Ira, a humuko a kura aweme. In bo shi sisi, ida kuri irin me ba rono be sa ya guna, imumu ire-re icukuno ahira unu be sa ma eze anyimo aniza nu ugomo-Asere.

Bikoro bu kirau in ni Nazi

¹ Uru uwui wa Asabar, ma ribe akura ure unu, udan anyimo anu bezi urusa barki are imumare, anu wa zin unu wuza ume aje.

² Wa iri uye aje aweme unu ukoni usum utobi.

³ Yeso ma iki anu iso utize nan anu ubezi Urusa, “Ya wuna uri unu wuli Asabar a human unu nu, nani mmh?”

⁴ Ba wa ingara tik, ba Yeso ma mekime, ma human in me, ma ceki me ma dusa.

⁵ Bama gun we, “Aveni anyimo ashime ingima zin in ku zenki nani kubarka ku rizi uwa rono Asabar, mada suso kuni debe-debe ba?”

⁶ Da wa kabirka me imum ba.

⁷ Sa Yeso ma ira cundesaba abuku we u aye unigora wa zanka ti hira ti cukuno ti huma, ba ma nyawe ure ubata ma gusin we.

⁸ Ingi uye ma beze we nigora na anya, kati uka cukuno ukwanko a huma, barki nani una hira me ma rani sa ma teki we.

⁹ Ingi desa ma bezi shi nigora me maaye, madi gun hu, 'nya unu uginome ahira sa u cikini' Udi ku hiri in mu ime uka cukuno ahira an desa da wa bikiwe ba.

¹⁰ Ingi a bezi we nigora, uha uka cukuno ahira sa da azi ananuba, barki nigi desa ma beziu we nigora me ma aye, mada ke magunhu, 'Uruni' nyene aba ucukuno ni, abine ani uduku kem u nyezeni aje adesa in ciki nan we ahira anigora me.

¹¹ Vat desa ma nyeze nice numeme, adi tuzo me, desa ma tuzo nice numeme adi nyezeme.

¹² Yeso ma gun unu nume sa ma bezime, “Ingi udi bezi are Imumare inigora nani nigora, kati ubezi urom uwe, nani ami henu uwe, nani nikora nuwe, nani anu upuru uwe anu kem, kasi sa wada ke wa bezi hume, ya cukuno wa kurzo weni.

¹³ Ingi udi titi nigorah u nyari anu dira, nan adesa wa ke wa wu ure uwunaba, nan anu zatu

tibuna nan arubo.

¹⁴ udi kem ure aje barki sa da wa zin unu nā u kurzo uweniba. Adi nyawe ure aje uwui u hira ana imumu i huma?”

¹⁵ Unu inde sama ciki nan na nanu sa Yeso ma kunna ani me, magun me, “Ure aje ucukuno ahira desa madi ri a kura Asere”.

¹⁶ Yeso magun me, “Ure unu mani ma bezi nigora ni dang ma bezizi anu gbardang.

¹⁷ Uganiya unigora u ē, ma tumi urere umeme maka guna an desa ma beziziwe, “Ayeni, amu mara ubara adadu Vat.

¹⁸ Vat uwe, wa tubi u boo imum igebe sa idi kartiwe u aye ahira nigora me. Unu utuba magun me, “In zi unu ruu, indi ha inka ira, cekum in ha.

¹⁹ Uye magu, “Makwa inaa ya fara inu cibi in nyara in ka bata ini, Cekum in ha.

²⁰ Uye magu, 'ma wuza a nya, barki anime inda kem u ayeba.

²¹ Sa Urere ma ze ma buki Sakurame vat imum igino me, sakura ma kuna iriba, magun unu rere umeme, hana debe utarsi tina tini pin nan ti hira ti cukuzino, u em inanu uzatu nikara, nan an desa wada ke wa wuzi ire imum ba, arubo nan anu zatu tibuna'

²² Urere magu, Sakura, Imum me sa wa buka amara, anime ahira arani.

²³ Sakura magu urere me, hana, ka tarsi tinaa, nan ti hira ti cukuzono ta amani pin me, utisam anu, barki akura am a myinca.

²⁴ In zinu booshi, an desa ma bezizi we unu tuba sa madi donkino nigora num.

²⁵ Abini me, nigora nanu wazin in tanu nan

me, ma gamirka magu,

²⁶ Vat desa madi ē ahira am in daki ma game acu me, nan ka ino me, nan une me, nan ahana me, nan anu henu me ahana aroma nan nane, mada ke ma cukuno unutarisa um ba.

²⁷ Vat desa dama zika uzito ume matarsam ba. Mada ke macukuno unutarisa umba.

²⁸ Aveni anyimo ashime sa ma nyara ubara akura, mada cukuno me urso imum igebe sa madi hu, nani mazini ikirfi me sa idi bari me umara ukatuma me?

²⁹ Kat i cukuno sa ma mara unuka udenge me ugame umara, vat adesa wa hira me wa tubi me nibasa.

³⁰ Wa gusi, unu ugemani matubi aso da ma masizikime umasirka me.

³¹ Nani uya ugomo mani, ingi ma haza nikono nan ure ugomo, maki da cukuno ma bati tizze ma iri me unami madubu akure ukirau (10,000) mada ke maka wuza ukara nan ugomo sa ma zin nanu anikara madubu akure are (20,000).

³² Ingi mada rusa ba, dati a unigino mada pit, na ma tumi aka iko una ticukun tihuma.

³³ Ane ani, ba uye anyimo ashi desa dama ceki imum be sa mazini ba, mada ke ma cukuno unu tarsi um.

³⁴ Muhu imum ini ihuma, ingi muhu curnome, in nyanini adi barka munini?

³⁵ Muzome in ire imumuwaza adizi, nani mu cukuno uteki. Senke akwankoni cas. De sa mazi in titui ti kuna na ma kunna.

Bikoro bu kirau in nu Chibi

¹ Vat anu u kabsa ikirfi ima nyanga nan anu amadini wa ezi ahira a Yeso wa kunna ume.

² Vat afatisiyawa nan anu yetteke wa zi unu humuro acece aweme, agi, “unu ugeme mazi unu kabsa anu kabsa ana madini, wa rē imumare nigome.”

³ Yeso ma buki ubata uginome, magu.

⁴ Ingi uye shime ma zini itam inu akuri ukirau(100), bi inde be hunne me, mada ceki me ina kuri turwai in nanu turwai(99), igino me ahira ukese, ma tarsi bi inde be sa ba hunne me maka tinka bini?

⁵ Ingi maka tinka, madi tari agirza ini iriba irum.

⁶ Ingi maze akura, m titi aroni nan anu uppru umeme, magu, benkini mi iriba irum barki ma tinka ku tam me sa ka hunne mi.

⁷ In boo shi, ane adi wuzi uriba irum anyimo Aseseri, ahira uni imum iburi sa ma kaba tize ti Yeso, ma teki ana kuri turwai ina nanu turwai (99) adesa wa zome ini riba ukaba u Yeso.

⁸ Nani uya unemeni, ingi ma zini ikirki azumo akelkel anu ukirau(10) ingi biinde ba hunne me, mada wuna me ura ubitila ma visi akurame, ma dingi unyara me barki ma tika?

⁹ Ingi ma tinka madi ori oromi ameme nan anu upuru umeme, magu, benkini me iriba irum barki matinka bi kirfi bumme sa ba hunne me.

¹⁰ Ane ani boo shi, imummu iriba irum ini ahira ahana kadure ka Asere ingi una madini u inde ma kaba Yeso.

¹¹ Ba Yeso magun we, uye ma rani mazina ahana ware aruma.

¹² Kuci me anyimo ahana me magun in kacoo uweme, acoo, nyam ukalum um anyimo imumbe sa uzini, ba acoo me hari we imumbe sa ma zini

karee.

¹³ Tiye ti akici, vana unezeme ma ori vat tirunga tumeme, ma meki unā uhana anire nipit. Abine ani maka huna ikirfi imeni, ma kpiji imumbe sa ma nyara, mahu ikirfi imeme ahira katuma kaburi.

¹⁴ Sa ma mara u huna imumbe sa mazini, awuzi ikomo idandang ani pim me, ma ribe udira.

¹⁵ Maha maka nyara katuma ahira uye una nipin me, ma ziki me katuma kunyinza maladu imum are.

¹⁶ Maka kuna are imumare imaladume barki da a nyizi me imumare ba.

¹⁷ Sa iriba me ya koro ahira me, magu ana katuma ka acoo am, am wani wazin in imumare sa ya bar we, mi be indi wi barki ikono.

¹⁸ Indi biri in ha ahira" acoo am, in ka gunan me, acoo am ma wuza aseseri imum iburi, makuri ma wuzo weni.

¹⁹ Da ma bari akuri agun mi vana uwe ba, kurzom gusi anyimo ana katuma ka akura aweme."

²⁰ Ba ma hiri ma dusa ahira acoo me. Datti mazi pit, acoo me ma iri me ugoni u meka me, dusa unu sum maka meki me ma gbendiriko.

²¹ Vana ma gun me, ma wuza Asesere imum ima dini ma kuri ma wuza we. Da ma bari utitim vana uweba.

²² Acoo me magun na arere akurame, wuzani debe i ēn unu dibi uriri, isoki me, sokini me bi-cofo atari timeme nan akwatak ati buna tumeme.

²³ Aka nyara ku naa sa inta akura, aweki, ti wuzi nigora.

²⁴ Vana um ma wi ana me ma zinu vengize, ma hune me ana me a kem me, watubi are imumare.

²⁵ Uganiya ngingome, vana u unu ma ra uru, sa ma aye mamu in nakura, ma kuma azin unu tira umanganga nan murso.

²⁶ Matiti ure urere akura me, ma iki me nyannini azini wuza me anime.

²⁷ Urere magun me, uhenu uwemani maze akura, acoo aweme ma weki ku naa kugino, barki maze akura merum.

²⁸ Uhenu me ma kuna iriba, ma game uribe akura me, acoo me ma suri ma rigaga me.

²⁹ Ya u unu me magun inka acoo me, ira vat ugbandang uti wee ti geme in zi in nirere dama mamu cara we iribani ba, vat anime da wamu nyan ku naa sa s indi wuzi nire ni hara nan runi am ba.

³⁰ Sa vana uwe uginome maze desa ma poki we nirubu unu kem uweme ahira anee uziza arubu, wa weki me kunaa ku naa ku ginime.

³¹ Acoo me ma gun me, vana um, tizi na hu kondi uya uwui, vat imum be sa izi in iwe ini.

³² Ya wuna uri awuzi iriba irm, barki uhenu uweme ma wi, a' ana me ma vengize, ma hunne me a kem me.

Bikoro bu kirau in nu Tasi

¹ Yeso ma gu inanu utarsa umeme, "Awuzi ure unu mazi ini kirfi mazi indesa matarsa me ini kirfi me, a ē agun me unutarsa ini kirfi iweme ma huza ini Sarki nice.

² Unu kirfi me ma titi me magun me, nyanini in kuna ani ce nuwe me? Aye mu ini benani ikirfi me, barki uda kuri u tarsum in ini ba.

³ Unu tarsa ini kirfi me magu iriba imeme, "Indi wu aneni, una kura madi kabi unu tarsa

ina kura ame a tari tum? Mebe, in zomu in nikara na avara in kunna mu'i'in iki imum.

⁴ In rusa imum me sa indi wu ingi a karam u tarsa ina kura me, Anu wa kabum ati kura tuweme.

⁵ Unu tarsa ina kura me ma titi an desa una kura ma tarsa me ureme, magun unu nutuba ihuno ini una kura matarsa we?

⁶ Magun me, magariwa ma mani manu akuru ukirau (100), Magun me, 'Kaba utagarda uweme, cukuno debe, u yetteke akuri ucibi!

⁷ Ma kuri magun in uye, 'Thuno ini una kura matarsa we?' Magu, ma buhu manu akure u karau me ialkama, magun me kaba utagarda, u yetteke manu akure uwiti tari (80).

⁸ Una kura ma nonziko unu tarsa ina kura me barki upoko aje ameme. A hana une ugeme wa ribeze anyimo anu nee wa aka ahana masaa.

⁹ In booshi ingi ya wuza ni runi gusi imumu un barki uzatu kadure, ingi ya mara, wadi kabi shi ati kura tishime ana imumu muriba.

¹⁰ Desa ma wuga kadure imum icin, una kadure mani imum idangi, desa mazome inkadure ba a hira imum icin unu zatu kadure kani udang.

¹¹ In daki ya wuza kadure ahira imum unu zatu kadure, aveni madi hem inshi ini mum ika dure?

¹² Ingi daya kuri ya wuza uzatu kadure ini kirfi i uyeba, aveni madi nyashi i kirfi sa izi ishi?

¹³ Ba desa mada ke ma tarsi Asere kare, nani ma game a inde ma hem a inde, nani ma hem ina inde magame a inde ida ke i tarsi Asere i kuri i tarsi imumu une ba.

14 Mafarisawa anu su ikirfi sa wa kunna ani me vat watungono tizuza tume.

15 Ba ma gun we, “Shewani anu nyeze ace anyimo anu, Asere a rusa iriba ishime.

16 Ubata utize nan anu kurzizo utize wa rani Yohana madiku ē. Datti uganiya uginu me azinu boo tize ta Asere, kodavi mazini uyakara u sosi niceni anyimo me.

17 Vat in anime, iteki unu seke Aseseri nan adezi amari, ini gona horibi inde be tize tum bi visa.

18 Vat desa ma gido unē umeme ma zika uye ma zinu wuza katuma kaburi, desa ma zika unē me sa agido me vat mazinu wuza katuma kaburi.

19 Awuzi uye unu imumu itari, ma sositi runga ti huma ti kirfi madi gala imum ime kondi uya uwui.

20 A inki uye sa mamu uzo ana tukum ameme, unani 30 Liazaru desa vat nipun numeme tinuru tini.

21 Madi isi iriba agi matingi mu gitu mu imumare sa idi rizizi adizi barki ma ti iwuxi cangi iki limbi magembu mameme.

22 Arā anyimo anime unu dira unikara ma wi, ibe ika dura ka Asere wa ē wa ziki me wa hamme a hira Ibrahim, Unu imum itarari ma wi, a vati me.

23 Ma rā nyimo icau unu zito, ma venki nice ma iri Ibrahim pit, nan Liazaru a bigiri bumeme.

24 Ma titi magu, “Acoo Ibrahim, kuna ugoni um, u tumi Liazaru ma soki kubo kucin kumeme a mei ma tenzikem ani lem, barki nirere nini izinu same anyimo Urā.

25 Ibrahim magu, 'Vana, ringi inti cukum tuwe

unē uwe, ukuri ukabi adadu a huma, me Liazaru nirere nini masi. A' aname urunta uni azinu nyiza ume abame, hu ni rere nini uzi na same.

²⁶ Ban anime, uwaa u concon urani, barki an desa wa nyara wa kafa uaye ahira ashī kati wa rusi, kati kodavi makafa uaye uwatu uru.

²⁷ Una imumu itari magu, 'In nyara, acoo Ibrahim, tuma me ma hā akura acoo am'.

²⁸ Barki in zin ina nuhenu aruma ucibi, ma ha maka wuza tize kati wa ē ahira ani rere nigeme.

²⁹ Ibrahim magun, 'Wa zin Musa nan anu u kurzizo tize ta Asere, na wa kunna we.

³⁰ Una imumu itari magu, 'Mmh' acoo Ibrahim, ungi uye ma hana ingi uye ma hana a nyimo adesa wa wono wadi kunna we, wa kabi tizeme.

³¹ Ibrahim ma gun me, 'Ingi daki wa kunna Musa nan anu ukurzizo tize ta Asere ba, koda uye ma hira anyimo anu won cangi wadida kunna we ba.

Bikoro bu kirau in nu Sunare

¹ Yeso magu nanu tarsa umem, ya cukono animetire timumu tiwuzan duru tipiko, senke ushi sa udi eh anice ni uye.

² Uteki in ka a wuna nipa ni iriri, a soki we a nyimo a niwun, kati ma wu a hana wa rizi.

³ Hira nice ni weme, inka uhenu uwe me ma chama, gbarka me, inka ma gamirka, kati iriba iweme.

⁴ Inka ma chara we iriba kanu sunare, ma kuro kanu sunare, unu guna, "Maceki" ya cukumo iriri, kara iriba.

⁵ Anu tarsa wa gu imme, "Kinki duru nikara ni tarsa uwe me,"

⁶ Unaa kura magu, "Inka izinni inlo iriba gu biho bi titi u mastad, idi gu unnutiti, "Ta rufa," a nuka a nyimo ani gwin," udi wu imumsa wa buka.

⁷ Senke aveni a nyimo a shi me, ma zinnu rere in katuma uuu nani itom, madi buki me, inka ka aye usuro anijaa, aye uri, imun are?

⁸ Ma nyari me u buka urere me, siram ire imunare tira nitira a tiruma tiwe me, uhem in mari are me. Hu uri inna dumo

⁹ Ma gunme u guna urere me tononzo barki ma wuzi imumsa a dungurkame, ma wu?

¹⁰ Shi me cengi, inka ya wuza vat imun udungurka me, idigu, "Taa bari ba," ti wunn imumsa a buka duru.

¹¹ A biki uganiya a sa maaribe Urshalima, ma ha ubinani usamariya nan uGalilee.

¹² Sa maribe a nyimo anigiro, monno ma gurna nan are anu ukirau a kuturu. Wa tonno piit.

¹³ Wa yeze a mgmirang wa gu, "Kunna ngogoni uru, Yeso."

¹⁴ Sa ma iri we ma gu in we, hana ni ika bezi unu inusa tizeta sere.

¹⁵ Unu inde a nyimo a we me sa ma huma, ma gamirka innu gmirang ni dandang innu honzo Asere.

¹⁶ Maa tunguno a tibuna ti Yeso, inna puru arom, uSamiyawa mani.

¹⁷ Yeso ma gu, "In gusa ani kirau wani wa huma? anu uuro wa ra?"

¹⁸ Daki akan uyesamakuri wa nonzo Asere ba Senki ugenu ugeme?

¹⁹ Ma gu imme, Hira u dusa! Kadura kawu me ya wuna wa hum."

²⁰ Sa anu ubazi urusa wa iki, rono u aye Asere Yeso ma kabirka we magu," A kura Asere ada aye barki ugamara a nu ba.

²¹ Nani wadi gu, ira, iyenne! nani, ira a birko, Akura Asere a raa anyimo a shime.

²² Ma gu inna nu atarsa umeme, tiye ti eze sa idi inki iriba u ira u vanna sere, idi kaa ira me ba.

²³ Wadi gu inshi, ira, a birko, ira, a banna, kati isuri a matara nani itar si we ba;

²⁴ Gu u wuna a hira mel-mel a hira a zesere uhana are me, a nine ani vana Asere madi zo rono uwui umeme.

²⁵ Senke utuba me madi zitti atinaa sasas ani wadi nyari me.

²⁶ U ganiya ugeme, gu a tiye ti Nuhu anime ani atiye ti vana unubu.

²⁷ Waari, iva sizi, wa wuzi anya, a nyizi we anya senke rono sa Nuhu ma ribo a nyimo u zirgi, urigawa ma eh mahuu wevat.

²⁸ A nime ani ya kem ani atiyet Lot, wa zin tire, ukpija nan nu ziga, tibira nan asoh.

²⁹ Senke rono sa Lot ma suri a nyimo u Sodom, a rubi ure ura a zesere wa huu we vat.

³⁰ A ne ani idi zi rono u aye uvana unu.

³¹ A nyimo rono me, katli iceki unu sa ma raa azesure a kura matuu uzika tirannga a kura ba, kati a ceki unu uge sa mara a masa a makuriba.

³² Ringin une u Lot.

³³ Unu uge sa ma zinnu nyara wai imeme madi diri ini senke unu uge sa madira ivai imeme madi kem ini.

³⁴ Ma buka shi, aniye nigeme adikem ana ware warari ukomi, inde aziki unu inde a ceki unu

inde.

³⁵ A di kem ane ware iti nanzu, a ziki unu inde a seki unu inde.

³⁶ Anu war a uruu, adi ziki unu inde a ceki unu inde.

³⁷ Wa iki me, abba una kura? ma gu in we, a hira sa ikizi irani magbuluk cangi wadi ornon.

Bikoro bu kirau in nu witu Tare

¹ Ma buki we tize ta nyimo, abanga a birangara ko uya uganiya. Katti wa kuri inna dumo.

² Innu gusa, "Anyumo nire nipin ure unu urusa tize ma zo meni biyau ba Aere ba dāā ma hiri anu in tice ani ce ba.

³ Ure ukoro ma rani a nyimo ani pin ma ziki innu eze ahira a meme, unnu gusa, "Ben kim in kem in suri a tari ti nu ukara um.

⁴ A tiye joko ma zunusu ma benki meba, kamarka tiye cin magu nice nimeme, inda zom biyau ba Asere ba nannu hira anabu gu imum ba.

⁵ Barki ukoro ugeme ma hum nipum.

⁶ Asere magu, "kunna imum ige sa unu rusa itize ma buki.

⁷ A ana Asere mada ayen kadundere a hira anu zonka sa wa zin na so innu wui nan niye ba?

⁸ Ma buka shi agi madi e in kadundere debe. anime ani, inka vana Asere ma aye, madi kem u inko iriba a ma nyanga?

⁹ Monno ma kuri mabuki tize tanyimo a ayesa wa inki iriban agi wa zi lau wa izi aye.

¹⁰ Anu are wa ha udenge ASere abiringara, anu bezi urusa nan nu kabsa ukirfi.

¹¹ Unu bezi ursa ma tonno in biringara anice nimeme, akari, anu imum ibur, anu tozoin na ney nani gu unu imum ibur, anutozo in na ney nani gu unu ukabsa ikirfi igeme.

¹² In kee in gam ure imum are kare ka tiya tiye sunare, in nyiza udukym anyimo ukirau vatimum sa ma kem.

¹³ Senke unu kabsa ikirfi me, maa turi put, ma yeze aje a sere senke ma vavi nihenu ni meme, unnu gusa, Asere kunna ugogoni um una maa dini”.

¹⁴ Ma gu imme, unun ugeme makuri a kura ameme lau, ma teki uroni me, barki vat unu uge sa ma yeze nice nimeme adi yeze me.

¹⁵ Anu me wa kuri wa e inna hana cincin, barki wa dari we, senke anu tarsi wa iri waa gwarika me.

¹⁶ Senke Yeso ma titi me, innu guna, cekini mu hana mu cincin wa e a hira am, kati ikarti weba akura Asere awe ani.

¹⁷ Kadundere ma bukashi, unu yesa ma nyari me ukaba a kura Asere gu vana cingilin, madaa ribe a nyimo ba.

¹⁸ Ure unu ugomo ma iki me, u nyettike, indi wu aneni in kem urai wa Asere?

¹⁹ Yeso magu imme, nyani utisam unu uriri? unu uriri mazoni senke Asere cas.

²⁰ Urusa udungurka me, kati utoti unni ney u uye ba, kati u huu uye, kati uwuzi nikari, kati u wu moco, wuza aka coo uwe me imum iriri.

²¹ Ugomo ma gu, “Vat timumum me ma wuzi dati innu ti nyani tum.

²² Sa Yeso maa kunna magu imme, imum ineisa wa dira. udi zizi vat imum sa uzin u nya anu

dira, u kabi ya zesere, u e u tarsim.

²³ Senke sa ugomo ma kunna timumun me, ma kunna iriba kang, barki ikirfi imeme.

²⁴ unnu ira umeme maa kunna iriba, magu, a ikunna. Unnu ikirfi maribe akura Asere.

²⁵ me inna banga ba U Pakumi uribe anyimo anije ni alira, unnu guna una kirfi ma ribe Akura Asere.

²⁶ kunna wagu, “Ani aveni madi suburka?”

²⁷ makabirka, imum sa idaa hem anu ba idi hem a hira Asere.

²⁸ magu, “Ba, ta ceki tirunga tiru vat ti tarsa we?”

²⁹ magu in weh, kadundere maguna si, daki uye sa ma ceki akura ameme, uney, a henu nan aka coo, nan na hana, barki akuru Asere,

³⁰ madaa kaba ige sa iteki uneh nannu uney u eze, urai wa Asere.

³¹ ma ori anu tarsa a hira ameme, magu in we ira, ti haza urshalima, vat unyettike wa na kadura me abanga vana unubu idi Ngwinca.

³² nya me atari alumai, Wadi Wuzi me nieru, wa nya me mu ih wa wu me tobi.

³³ wa maari utira ume, we hu me, rono utaru ma hiri.

³⁴ rusi timumum ba, a hunze Wen, daa wa rusi ba imum sa abuki ba.

³⁵ Yeso ma eh mamu nan uyeriko, ure urubo ma ciki upuru una unnu nyara.

³⁶ ma kunna nigoh nanu wa aaki, ma iki,

³⁷ izi?” Wa gu imme, Yeso u Nazeret ma aka.

³⁸ Me ma Yeze nigwiran, magu, “Yeso, vana u Dauda, kuma ngogoni um”.

³⁹ Sa wa haaki aje wa gwangirka urobo me, wa gu 'imme ma ingara tik. Senke ma ru aje innu hunu kang, Vana U Dauda! Kunna ugoni um".

⁴⁰ Yesu ma tonno dang ma dungurka a eh innu nu me a hira a meme.

⁴¹ U nyara u wu we?" Magu, "Una kura, in nyara in hiri a hira?"

⁴² Ma gu imme, kaba uhira, u inko iriba uwe me wa nya we ni huma.

⁴³ Me maa huma, matarsi me, unnu nonzo Asere. Anu vat sa wa iri, wa nonzo Asere.

Bikoro ba kurare udira ubi Inde

¹ Yeso ma ribe ma hai u hana ujeriko.

² Ure unu niza nimeme takka, ma zi ugomo u kabsa.

³ Ma zin nu suu u ira Yeso, senke ma iri meba, barki ma zi kauf.

⁴ Ma sumi aje ma nyene utiti ma iri Yeso, barki Yeso ma zinnu aka.

⁵ Sa Yeso ma eh a hira me, ma yeze aje ma iri zakka ma gu, "Aye debe, ka nime in di cukuno a kura awe me.

⁶ Maa tuu debe debe, ma ziki me inna puru arum.

⁷ Sa anu vat wa iri we, wa wu bibukum innu gusa, "Ma hana akura unu madini".

⁸ Zakka ma tonno magu, "Una kura ira, ukasu uturunga tum in di nya dira, inka ma cuzo i uye, indi kurzo wen kani na nazi.

⁹ Yeso ma gu in me, "Ka nime, ubura unice wa eye akura ageme, barki me me vana u Ibrahim mani.

10 Barki vana unubu ma eh unyara 'imum ige sa ya kurno me, ma buri anu sa wa hurno we'.

11 Sa wa kuna tize me vat, ma tunga no uboo tize ta nyimo barki ma eh mamu nan Urshalima, wa gusi akura Asere adi kem we debe.

12 Ma gu ba! Ure unu ribe a mare ma nyanga a piit ma kabi akura a nice ni meme, makuri.

13 Ma titi ukirau a nyimo anu rere me, ma nya we ikirfi ukirau, magu in we, gamara tarin wa be u aye umeme.

14 Senke anu ni pin me nyari me, wa timi aye adumo ameme, wa gu, "Wada hem unu ugeme ma cukuno ugomo uruba.

15 Ya cukuno ani me sa ma kuuri ma eh, makabi ni nonzo, ma dungurka arere me sa ma nyawe ikirfi me a hira a meme, barki ma rusi nyanini wakem a nyimo katuma me.

16 Unutuba aye a hira ame magu unakura! Unu katuma kawe me ma kinki ikirfi inu kirau a hira igino me.

17 Una dandang magun me, "Gajiya, ureme uriri, barki wa wuzi katuma kang imum 'icin', udi kem nikara ni canta utibira tinu kirau.

18 Uhana ukure me, mangu unakura ukure uwe me ma kem ukinki mani ciibi.

19 Unu dandang magu, udi canti ti hira tinu ciibi.

20 Uye ma eh magu, "Una kura! Kaba ikirfi iweme sa ma inki memerum a nyimo aturunga.

21 Barki ma kumna biyau bi we me barki hu unu buru mani. Uke uziki a hira sa daa wa inkon ba, uke u ari ahira sa da wa birin ba.

22 Unu udandang magu in me, "Atize tiwe me

indi weki tize we me hu uburu mani. Urusa me unu buru mani, uni zinsa imum sa daa ma inki ba, unnu oro igesa da ma bira ma.

²³ Barki nyanini da wa inki ikirfi um me a hira u inso ikirfi ba, barki inka uganiya u kurzo ikirfi akem ya yoo.

²⁴ Unu udandang magu in nanu age sa wa turi upuru umeme. Kaba ni ikirfi inya a deesa anya manu kiran.

²⁵ Wa gu imme, “Una kura'. Me mazin inu kirau.

²⁶ Ma buka shi, vat deesa mazin adi kinki men, senki deesa mazin adi kabi a hira ameme.

²⁷ Senke anu ishina um, An deesa wada zo me innu suu a wuzi katuma ace a we me, ayen we a hira am ihu we aje am.

²⁸ Sa ma buki tizeme, ma meki una uhana Urshalima.

²⁹ Uganiya wa biki sa ma eh upuru u Betafaji na u Baitanya, a nipana sa a tisa ulivet, ma a tumi anu ware ana tarsa umeme.

³⁰ Magu, “hani a giro ukure me, inka ya ribe idi kem vana ubezenki sa daa amu tara me ucira ba, sopo ni bini i eh mini.

³¹ Inka uye ma iko shi nyani ya wuna izinni sopo ubini? Guna, “Una kura ma nyara bini”.

³² Anu age sa a tume we wa kem vana ubizenki gu ubuka u Yeso me.

³³ Sa wa zinnu sopo u vana ubizenki me, unu ubini magu in we aneni izinnu sopo u bini?

³⁴ Waa gu, “Una kura ma zinmu suu ubini.

³⁵ Wa ha in bini a hira Yeso, wa vete turunga tiwe me azesere a bini watari Yeso azesere me.

³⁶ Sa ma ha, waa nati turunga tiwe uname.

³⁷ Sa ma eh mamu ahira a ni pana ni o live ma tuu, vat anu tarsi umeme wa tunguno u tarsi ume unu. nonzo ume innu yeze agwiran barki vat katuma ka dandang sa wa iri.

³⁸ Wa ga, “Ugomo ugongon mani sa ma di eh a nyimo aniza ni na kura. Apuru arum azesere nan ni nonzo ni dandang.

³⁹ Aye anu rusa utize a nyimo anu agwardang wa gun me “Anu bezi utize, gwarika anu tarsi uwe me.

⁴⁰ Yeso ma gu, “Ma buka shi in ka anu wa wu tik, apo adi yeze angiran.

⁴¹ Sa Yeso ma biki a nipin, maa shii barki nipin me.

⁴² Magu, “Inka i nisa vat a tiye tigeme, ko shi me, imum sa i eze inna purum! Senke a humze uni aje ashii me.

⁴³ Ba! Tiye tide eh ace ashii me sa anushina ushi me wadi barka ugombi uhara uru, wadi kete shin wa noko shi ko uya uwatu.

⁴⁴ Wadi vavi shi adizi nan na hana ashii me. Wa daa ciki nire nipo azesere anire ba, barki ya nyari uka ba me uganiya sa Asere ma nyari ubura ushi me.

⁴⁵ Yeso marube a nyimo udenge Asere ma tun gono u suzo anu age sa wazin bi ziza ziza.

⁴⁶ Magu in we. A nyettike a kura am adi cukuno a biringara, ya kurzo ani ubanku u cukuzono wa kari.

⁴⁷ Ba! Yeso ma zinni beziza anu ko uya uwui a nyimo udenge wa Asere me. Una dang anu dungurka ma nan na nu rusa, nan na na aje wa nabu wa nyari wa hume.

⁴⁸ Senke daa wa kem una uwuza anime ba,

senke vat anime sa wazi inna kumna ume memerum.

Bikoro bu Kurare

¹ Sa ure uwui wa eh, Yeso mazin nu bezizi anu tize ta Asere adange ubi ringara, anu adangdang nan nanu nyettike nan na nanu.

² Wa buu tize, wa gumme, “Bukan duru, nikara nu wuze uti mum tigeme ta surowe abani? nani aveni ma nyawe nige nikarame”.

³ Ma kabirkawe magu, “Me ma indi ikishi, bukanime.

⁴ Abanga ubaptisma u Yuhana, wa suri aseseri ani nan ahira anu ani?

⁵ Wa rusi inna ce awe, wagusi, “Inka taguna, wa suri asesere ani, madi gu, ani nyanini ya wuna daya hem in me ba?

⁶ Inka taguna ahira anu, anume vat wadi tizin duru in na poo, barki sa we wamu zika Yuhana una kadura ka Asere mani.

⁷ Ba wakabirka wagu me we wada rusame a hirame sa ya surini ba.

⁸ Yeso magunwe, “Mima inda bukamshi a hirame sa ni kara nu wuza uti mum tigeme na suri mini ba”.

⁹ Ma buki anume tire tize tukama, “Uye ma biri unuu, ma nya ana vara u intame, ma dusa amare manyanga maka dadankino.

¹⁰ Uganiya u eze sa indi tumi una katuma kam a hira ana vara me, barti wa nyame imumme sa wa oro uruume, ana uruu waka tirame wa gidime in tari ti hura.

11 Ma kuri ma tumi ure unu benki ume katuma, wa kuri wa tirime, wa wume ma cukuno imum imu i, wa gimdime in tari ti hura.

12 Ma kuri ma tumi unu taru wa kunnome iwono, wa vingi me a matara.

13 Anime unu uruu magu, 'Indi wu aneni? indi tumi vana uyoo um. Ba wuya wa kunna me',

14 Sa ana vara me wa irame, wa barka tize ache awe, wugu, 'Usanme mazikuno uru'.

15 Wa vete mani anatara wa hume. Nyanini unu uruu madi ki gunan we?

16 Madi eh ma cari anu varsa uruu me, madi nya aye uruu me". Uganiya me sa wa kunna anime, wa gu, "Kati Asere a hem!".

17 Anime, Yeso ma riki we aje, magu, "Nyanini ya ziginome sa a nyettike: 'Ni poo me sa anu bara uti denge wa nyarime nini nibura nu pingaru udenge'?"

18 Debe sa ma rizo ani poo niginome madi pusa magitum magitum. debe sa na rizo ame, nidi nanzi,"

19 Barki anime, anu nyettike me nan nanu a dandang me wa nyari wa tarime tari uganiya me, we wa rusi tize tukama sa ma bu barki wewani. Agi we wa kunna bi yau ba nume.

20 Innu hira ume seeke wa tuburko anu ani hunzi sa wa wuzi kasi wazi lau bati wa kem ure u sizikime a tize tumeme, bati wa tuburko me a tari tanu yorso utize a dandang ugomna.

21 Wa iki me, wagu, "Unu bezizi, tirusa uka ubuki ubazizi memerum, daki uya ma bari ma gamirka we ba, senke hu u bezizi umum ihuma una wa Aser.

22 Ya wuna memerum ti bisi ugandu ahira a

kaisar, nani babu?"

²³ Senke Yeso ma rusi ugamara uweme, ma gun we,

²⁴ "Bezini mi ikirfi me, muhenu ma veni mura a ini?" wagu, "Mu kaisar muni".

²⁵ Ma gun we, barki anime "Nyani kaisar umumbe sa izi ime, a i nyani Ugomo Asere igebe sa izi ume".

²⁶ Wada wa kem ure usizikime inni mum sa ma buki we ba anyumo anu u ira ukabirka umeme wa wu tik.

²⁷ Sa are Asadsukiyawa wa eh me, ande sa wa gusa usuro icau uzoni,

²⁸ Wa ikime wagu, "Unu bezizi, Musa ma nyettiken duru agi inka uhenu unu ma wono, ama zin innu nee, sarki vana, mada ke ma ziki unee u henume in marizi ma yoo uhenu me vana.

²⁹ Azin are ahana usunare u tubame ma wuzi anya, ma wi sarki vana,

³⁰ Nannu nu kure me amme.

³¹ Anu taru me ma ziki uneme, anime cangi unu sunare me madu ma wi sarki a hana.

³² A ciki ati yei me uneme ma wi cangi.

³³ Rono usuro icau me madi cukuno une wa veni? inji ma wuzi anya nan we usunareme vat".

³⁴ Yeso ma gun we, "Ahana une ugeme waka wa wuzi a nya ak nya aye a wuzi a nya nan we.

³⁵ Senke ande sa a hiri we kasi anu a lau ati wee tiginome wadi kabi u hira u mu cau barki sa wada ke wa wuza a nya ba na ni a nyawe inna nya.

³⁶ Wada ke wa kinki uwono ba, barki sa wazi rep nan cukuno a hana u suso amu cau.

³⁷ Barki mu kizi mu suru, musa ma bezi cangi,

ahira a babga ani jaa, abinime ma titi Asere a Ibrahim nan na Asere a Ishaku nan na Asere a Yakubu.

³⁸ Ana daki me Asere a mukizi aniba ingi me Asere anu a huma ani, barki sa vat a ciki amemani”.

³⁹ Aye anu nyettike me wa kabirka, “Unu bezizi, wa kabirka memerum”

⁴⁰ Anime wada wa kuri wa iki me imum ba.

⁴¹ Yeso ma gun we, “Aneni wa gusa agi kristi vana u Dauda mani?

⁴² Senke Dauda me niche numeme magu anyumo ani tabi ni zabura, Asere magu a Asere am, 'cukuno a tari ti nare tum,

⁴³ Mi indi wu we u patili anu a buri intibuna'.

⁴⁴ Dawuda sa mytiti kristi “Asere adi wu areni ma cukuno vana u Dawuda?

⁴⁵ A anu in nu kunna vat magu in almariyai ameme,

⁴⁶ Hirani anu nyettike merum, we wa ka wa nyari wa haki aseseri ati tizimti jojoko, wa hem inni isi a nyumo ati kasuwa, nan na hira ati cukum ta nu adandang a ma sinagog, nan ahira agomo ugani usanna.

⁴⁷ Wa ka wa zazani akoro ati kura tiweme, barki iwetere wa ka tunguno iringara jojoko. Anu kasi weme wadi kem uhuna udandang”.

Bikoro ba kurare in bi Inde

¹ Yeso maveni aje ma iri anu imumu itari adesa wa isi ikirfi iweme ahira u isome.

² Ma iri ure unee unu zatu nee uruma ma wuna munini muni mure anyimo me.

³ Ba magu, “Kadure in boo shi, unee unu zatu nee uruma ugemu ma wuna imum me sa iteki iwe me vat uwe.

⁴ Vat anu aginome wa nya anyimo imun igebesa wa wa zini. Me unee ugeme sa ma zome unu rumaba, anyimo udira umeme ma nya vat imum igebesa ma ma zini u ciki umeme”.

⁵ Kasi aye sa wa boo abanga udenge Asere, kasi sa abara uni inu yaba ina po ahuma mi ikirfa sa a nyiza, Magu,

⁶ Ahira imumu iginome sa Ihira, uwui u eze sa nipo nizomi ni inde sa nidi cukuno Aseseri uroni sada tuburko mini adezi ba.

⁷ Ba wa iki me, agi, “Unudungara, unu maya uni adi wuzi imumu iginome? Nyanini tidi iri ubata uya uni aku tubi.

⁸ Yeso makabirka, “Wuzani Seki kati uye ma rangishi. Anu gbardang wadi ē anyimo niza num wagusi, 'mimani mē, 'anime', uganiya wa aye mamu kati itarsi we.

⁹ Ingi ya kunna abanga ani kono nan tikara, kati i wu zabut ba, doli ni imumu iginome i wuzi ani, ibinani ida ayeme debe-debe anime ba”.

¹⁰ Ma gun we, “Anu wadi yeze anu, Tigomo tidi yeze a tigomo.

¹¹ Adi wuzi tiwiri ta dizi, ati hira sassas adi kuri awuzi ikomo nan imum iburi ani weme.

¹² Ingi imum igino vat adi wuzi, wadi mekishu, wa nya shi tetene, wa nya shi ati denge ta Asere nan ti hira ti ukursoso anu, wade ēn shi aje a gomo na magumna barki nizanum.

¹³ Idi cukuno shi unaa u bezizi.

¹⁴ Barki anime barkani iriba ishi me barkani unā sa idi kabirka.

¹⁵ Mi, indi nya shi teze nan ugamirka, sa vat anu ishina ishi me wada ke wa tunno wa gun shi izin macicu ba.

¹⁶ Nan anu yoza, nan ni henu, nan nikura nan a roni wadi gā shi wa huzi ayeshime.

¹⁷ Konda avi madi game shi barki niza num.

¹⁸ Ko nice ni nide nishi ni da wonoba.

¹⁹ Anyimo iriba ishew idi uri muriba mushi.

²⁰ Ingi ya ira Urishalima ana nikara mini kono wa kete uni, i rusa urizo unini wa aye.

²¹ An desa wazi mayahudawa wa sumi uhana uzalan, m an desa wa rā ati anipin wa dusa, kati a ceki adesa wa rā amupin mu cincin wa ribe.

²² Ti wui tiginome ti ugarziza tini, barki vat imum be sa aye Heke i myinca.

²³ Shi be shi ana ti puro nan adesa wa hamza ahana a ti yē tiginome,

²⁴ Wadi rizi ufenfan uni gbinang adi ha inwe anyimo ni rere vat ama-nyanga anu zatu tarsa Asere wadi mari Urishalima, u hana uganiya uweme u mynica.

²⁵ Idi iri U iso abanga anyimo uwui nan upe nan iwirang. U nē anu zatu tarsa Asere wadi si nirere, wadi wu hu barki ugumuzo u raba udang nan ibarka imei.

²⁶ Anu wadi wi wa zumi barki biyau nan u gamara abanga imum igesa idi kem unē, adi zuruko ubari Aseseri.

²⁷ Idi ku iri vana unu ma eze anyimo amagaji mari unu bari ninonzo gbardang.

²⁸ Vat uganiya sa imum iginome ya tuba utubsa, hira, tunni, I venki aceshi asseseri, barki ubura ushi wa aye mamu.

29 Yeso ma nya ubata, “Irani utiti upom, nan matiti vat.

30 Uganiya sa wa tuba utirso, idi iri ina ce ashi me bi kwugba ba aye mamu,

31 Ane ani, ingi ya ira imumu igino me izini wuza irusi tigomo ta Asere ta biki.

32 Kadure in boo shi, uge uneme uda maraba, adi wuzi vat imumu igeme.

33 Aseseri nan adizi adi aki, Tize tum tida tida akaba.

34 Hirani cece ashi, kati i noki mu riba mushi unu gamara abanga une nan bisiza siza nan ubasa utize uti cukum. Uwui u eze udi mukurkan duru.

35 Kasi imumu imesi, udi ē ahira akonda avi sa ma vengize a muhenu mu unee.

36 Cukononi uni rusa koya uganiya, in biringara barki i kem ni kara nu cika vat imumu iginome sa idi ē, kasi sa idi tunno aje uvana unū.

37 Unu wui mazi unu dungara anyimo udenge Asere, vat niye maka dusa anipo sa agusan ni uzaitun.

38 Vat anu waka dingi uhaza ahira ame nisisizo barki wa kunna me udenge Asere.

Bikoro ba kurare in ni Re

1 Uganiya sa uidi imare uzatu yist wa e mamu, uge sa atisa uidi uke terewa.

2 Ana Dandang akatuma kasere nan anu nyetike wa bari tize wa inki wadi hu Yeso, abine wa kunna biyyau ba nabu.

3 Unu uburu maribe a Yahuza Iskariyoti, uni inde anyimo anu kirau ina naware me.

⁴ Yahuza Mahaa ma bara tize nan Ana a dandang a tuma kasere nem na soja sa madu witi we Yeso.

⁵ Iruba ya suniwe we hem wa nyame ikirfi.

⁶ Abini me, mā nyari una be sa makem mawiti me ahira a weme man nu uganiya sa ni ori na zo ni.

⁷ Roni uidi ubiredi uzati yist wā wu, sa gbas ini adi witi uhadaya ubizara bi idi uketerewa.

⁸ Yeso ma tumi Bitrus nan Yahaya, magun we, “Hana kabarkani haru imare u idu keterewa, barki tirii”.

⁹ Wa iki me, “Abani unyara tiribe?”

¹⁰ Makabirka we, “Kunna ni, uganiya sa yaribe apin me, ure unu macira nitang nigmei madi kem shi, i tarsi me ahira sa maribe.

¹¹ Ibuki una kura me, “Unu urusa in raa anyimo udenge agyen, ahira sa idi re imare idi uketerewa wana hana akatuma kam?”

¹² Indi bezi shi akura anazaa (gidan sama) age sa aciki una barka, ibarka abirko”.

¹³ Wannu wa dusa waka kem kondi nyani imumbe sa mabukiwe, wannu wa barka imare uidi uketerewa.

¹⁴ Uganiya sa uganiya wa wuu, ma cukuno nan na hana akatuma ka meme.

¹⁵ Monno magunwe, “Izin nu kolimo uguna inre Imare u idi katarewa indi ku sii nirere.

¹⁶ Abanna me magunan shi, inda kuri in re ini ba senke inki agminca ini anyimo a tigomo ta Sere”.

¹⁷ Abini me Yeso maziki kusso me mabezi aburu arom, magu, “Ukabani i hari”.

¹⁸ Abanna me inbo shi, inda kuri insii gmei mu inabi mage ba, senki inki tigomo ta sere taze”.

¹⁹ Monno maziki Uborodi ma bezi iriba irom, mapusi ma nyinzi we, unu guna, “Igeme nipum num nini sanya barki shi. Wuzani anime barki iringize in mi.

²⁰ Makuri mazi 'ki' kusso adumo itanu unuguna, “Kusso ku geme u inko u tize tini anyimo amaye mam, mage sa a kpokan barki shi.

²¹ Abanna me, zikani seke, de be sa witom mazi nigo nan mi utebut.

²² Abanna vana madusa tabbas, kasi imum be sa izi, abanna kash unu gino me sa memanani madi witom.

²³ Wannu watubi ugizo acce awe me, aveni anyimo arume sa wadi wuzi igino imume.

²⁴ Wannu wa tubi matara acce ce awene unu guna aveni madi cukuno udang.

²⁵ Magun we, “Agomo wabezi tigomo ahira anu awome, ande sa wazin in tigomo ahira aweme a gusan we ana tigomo nan nu gancan.

²⁶ Abanna me kati icukuno shi anime. Unu guna, ceki de sa mateki shi unu ira anyimo ashime ma cukuno mamoni unu u cingilin. Ceki de be sa mazi me mani a kunna me makuri cukuno una katuma.

²⁷ Abanna avani mateki unu ira, unu gesa ma cukuno utebul, unuge sa mā cukuno utebul, nyani de sa mazin inkatuma? Azo de sa ma cukuno tebul? Vat anime nizi gusi una kaduma a tii ashi me.

²⁸ Abanna she wani sa izi nigo nan mi anyimo atina sasas.

²⁹ Manya shi tigomo, kasi acco ume sa manyam timogomo.

³⁰ Barki ire ikuri isi utebul uti gomo tom. Idi

cukuno ama kpanku I buitize tini kobbo a ti kura tini kirau in ti tini re tanu Isra'i'la.

³¹ Siman, Siman, hira memeru, kati unu buru igino makem un ahira awe me barki azikawe kasi alkama.

³² Abanna me ma wuna we be ringara kati kadundare ka we me ka rizi. Udi ku e in na dumo, uwu anu henu uwewe iruba i huū.

³³ Bitrus ma magun me, "Ugomo-Asere, in ciki lak indusa nigo nan hu uhana udenge unu re-re nan nu hana iwono.

³⁴ Yeso makabirka me, "In boowe Bitrus, udi wu matara mu rusa um kataru abigoro bida Sarki urono.

³⁵ Uganiya Yeso magunwe, "Uganiya sa matumi shi Sarki mabadau, nyani uburga, nyani agbatak nyani ya diri ire imum? Wa kabirka me, "Babu".

³⁶ Ma kuri magun we, "Abanna ana me, vat de sa zini nu badau a ma ziki, nan nu burga. Desa mazo me unu vira ujoko ma zizi u dibi umeme ama kpi u inde.

³⁷ Abanna me ingusa shi, imum be sa a nyetike ani ce num gbas ini igminca. "A batta i inde anyimo me i hankirka u inko utize tini. Abanna imum be sa abuka ini anice num ya gminca".

³⁸ Wanno magu, Ugomo-Asere, Ira! Tivira tire tiyenne, "Monno magun we, "Ta bari".

³⁹ Sa wa mara ure imare uwunjoro, Yeso madusa, gusi uwuza sama wuza, uhana anipo nuzaiton, hana katuma ka meme wadusa wa tarsi me.

⁴⁰ Uganiya sa wa biki, magun we, "Wunan biringara barki kati iribe a nyimo umasa".

⁴¹ Ma sesirke nan we kasi umansa unipo, matunguno mawu biringira.

⁴² Magusi, Aco, inki wa hem, zika kusso ku geme anice num, sa azi azo animani in nyara ba abanna me ceki vat imum be sa unyara icukuno anime.

⁴³ Vana ukadura kasere monno ma suri azessere ma Ee ahira ameme, ma nyinzi me tize.

⁴⁴ Marau anyimo uzito kang, monno inki iruba inbiringara, matum masuzi anipum ni meme kasi agoro a maye.

⁴⁵ Uganiya sa ma suri ahira abiringara bi meme monno ma Ee ahira aha aka dura ka meme, makem wazin im moro barki aburu abit awe me,

⁴⁶ Monno ma iki we, Nyanini ya wuna izin immoro? Hirani iwu biringirang barki kati iribe anyimo umansa”.

⁴⁷ Uganiya sa maraa anyimo atize, abini me, ni ori na nu ni Ee, nigo nan Yahuza, Uye anyimo ukiran ina naware me, marani aje aweme. Monno ma Ee ahira a Yeso barki ma gbindirko me,

⁴⁸ Abanna me Yeso magun me, “Yahuza, unu gbindirko uni udi witi vana unu?

⁴⁹ Uganiya sa anuge sa keti Yeso wa iri imum be ara anyimo me, wagu, “Ugomo-Asere, tikoriko in ka sangali me?

⁵⁰ Uye monno makoriko ure ure-ure unu udang ukatuma ka sere utoi, madusa ma yori me utoi utari tina-re.

⁵¹ Yeso magu, “Ya bari anime”, Monno madari utoi me, madusa huma in me.

⁵² Yeso magun ina na dandang akatuma ka

sere, nan anu utonzino anatumu udange utize ta sere, nan nan nanu an desa wazin ini shina nan me, “Ya suro kasi idi meki ukari, in ma Sangali nan ti bina?”

⁵³ Uganiya sa māzi nigo nan shi anyimo at denge ti tize tasere, daki, yamekin mi ba. Abanna uganiya shi ushi me wazige me, nan nikara ni manu.

⁵⁴ Madusa meki me, wanno wadanan me, wa Em me anyimo akura ana katuna ka dandang. Abanna me Bitrus mazinu tarsi ume pit.

⁵⁵ Sa ma hure ura anyimo atii akura sa wa cukuno nigome, Bitrus ma cukuno atii awe me. Ure uca ure-re ma iri me ma ciki amasaa mura, monno.

⁵⁶ Abini me ure uca ukatuma ma iri me a masaa mu wura, ma inki me aje magu, unu geme mazin na me”,

⁵⁷ Bitrus monno māwu matara, unu gusa, “uca, in rusa me ba.

⁵⁸ A kure kuganiya cingilin ure unu ma iri me, monno magu, hume uye mani anyimo aweme, “Abanna Bitrus magu “Unu uginu, azo im mani ba.”

⁵⁹ Uhana uzumo a inde, uru unu ma inki iruba unu gusa ana, “Kadura unu geme mazi nigo nan me, barki me vana anu Galili mani.

⁶⁰ Abanna Bitrus magu, “Unume, in tam imum sa uzi nu boo me, Abini me, sama raa anyimo atize bigoro bi dusa birino.

⁶¹ Ugamirka wazigino, abinime Ugomo-Asere maguri aje nan Bitrus. Abini me Bitrus ma ringi ni gburang ni Ugomo-Sere, uganiya sa magun me, udi wuzi matara murasa um kataru bigoro

bidi ku runo.

⁶² Sama suro a mataraa, Bitrus ma meki asso kang.

⁶³ Abini anume sa wa kurso Yeso wa wuzi me ni bassa wa kuri wa cabi me.

⁶⁴ Sa wa hupo me aje, wa iki me, unu guna, “Rusa ire Imumu! Aveni ma vavvi we?”

⁶⁵ Wa bui me tire tize tizenze tu cara azezsere ayeso.

⁶⁶ Sa ahira asana, Abinime ananu wa cukuno ahira inde, ana adandang akatu kasere nan anu nyetike. Abini me wa han me ahira ana katuma kami kobbo.

⁶⁷ Wa gu, “Bukan duru, inki homani Ugomo-Asere”, Abanna me magun we, “Inki mabuka shi, ida hem shi ba.

⁶⁸ In ma iko shi, ida gamirkan min ba.

⁶⁹ Abanna uganiya uni cingilin wade, vana unubu madi cukuno atari tinare tinikara na Asere.

⁷⁰ “Wagun me” A se hu vana Asere mani?” Yeso magun we, “Ani mani ya buka, im mani”.

⁷¹ Wagu, “Nyanini ti nyara ti kunna? Abanna ta kunna in ti toi tiru me anyo ameme.

Bikoro ba kurare in ni Tare

¹ Vat anuu me sa wa tarsi wa hiri wa tonno, wa ēn Yeso ahira Bilatus.

² Wa hiri me inna banga ayari, unu gusa “Ta kem unun geme unu hara umu ruba manu, agi kati wa nya ikirfi ima nyanga ba, unu gusa agi memani Asere, Ugomo”.

³ Bilatus ma iki me “Ho mani Ugomo a Yahu-dawa?” Yeso makabirka me ma gu “Wa buka anime”.

⁴ Bilatus ma gun anu adandang aka tuma nan anuu gbardang, “Daki ma kem unun ugeme unu pilko ba.

⁵ Wa gaawe unu gusa “Ma bunkurko anuu unu bezizi umeme vat uyahuda, matuba ugalili nanu aye abame.”

⁶ Sa Bilatus ma kunna anime, ma iki nan unuu nuu Galili mani.

⁷ Sa ma rusa unun maran atari ti Hiridua tini, ma tuburko Yeso u hana ahira Hiridus u Jerusalem ati yee me.

⁸ Sa Hiridus ma ira Yeso, ma wu apuru arum, barki sa ma nyara u ira ume datti. Mamu kunna abanga ame, ma nyara ma iri imum ibiyau me sa ma wuza.

⁹ Hiridus ma iki Yeso timum gbardang, Yeso ma game kabirka me.

¹⁰ Unuu adandang aka tuma nan anuu nyerte wa hirri ummu ruba wa nya me ayari.

¹¹ Hiridus nan ana nikara nini kono (Ma'Soja) wa zogizi me wa wuzi me nibassa. Wa sukki me udibi udandang wa kurzo me ahira Bilatus.

¹² Barki Hiridus nan Bilatus wazin ruroni inna cece atiyee me (wazin inni erru atiyee ta dumo)

¹³ Bilatus ma titi anuu adandang aka tuma nan Agomo dandang nan nigura na nuu.

¹⁴ Ma gun we “Ya aye nime unu nuu ugeme kasi unuu sa mazin nuwuzi anun wa wuzi imum izenzen, irani ma iko me ashin, daki ma kem me inna bur imumme sa ya booni anicee numeba.

¹⁵ Nan Hiridus sa ma kurzo me ahira aru ma ira me inna bur sa abari ahun me ba.

¹⁶ “Barki anime indi cobo me in ceki me”.

¹⁷ Bilatus maka nya a Yahudawa unun inde

anyimo ande sa wa rani akura ani rere uganiya idin keterewa.

¹⁸ Wa meki tihunu vat uwe unu gusa “Ceki unuu geme u nyan duru Barabas”.

¹⁹ Barabas unuu me sa aka korso me udenge uni rere sa ma guri ahira ahun unuu.

²⁰ Bilatus ma kuri ma buki we tize uguna ma ceki Yeso.

²¹ Wa wuu tihunu wa gu “Gankirka me, Gankirka me”.

²² Ma gun we uku taru, “Barki nyani, a ya bur ani unuu geme ma wuza shi? Daki makemme unu pilko sa wa bari ahume ba. Barki anime imma Cobo me indi ceki me”.

²³ Wa game inti myiran inna za, unu nyara a nyawe me wa gankirka me. Tihunu tuweme tihunguko iruba i Bilatus.

²⁴ Abinime Bilatus ma nya we me.

²⁵ Ma ceki Barnabas sa maa guri ahira ahun unuu. Ma nyawe Yeso sa wa nyara.

²⁶ Sa wa haka nan me, wa gurna nan Siman unanuu Sayirin, ma zeze usuro ani pin, wa canni me ukunti ugankirka ma tarsi Yeso.

²⁷ Unu hem unu gura nanuu nan nanee intisso nan tihunu, unu tarsi ume.

²⁸ Yeso ma gamirka ma gu “Acaa anu Jerusalem, kati ishinime ba, sooni acee ashi nan na hana ashi.

²⁹ Irani barki, tiyee tieze sa wadi gu, 'Ani ruba irum wani anuu zattu yozo, nan tipuru sa daki ta yozo nan na hene sa daki a hamza ba.

³⁰ Abini me wadi tubi ugusan na pana 'Rizo aharu', nan napoo, 'Impon duru',

31 Ingi awuza matiti mazu aname, nyanini idi kem mage sa mawaa?"

32 Ukassu anuu, akari waree wazi nigome nan me tantu kahuname.

33 Sa wa aye ahirame sa atisa "Ukunkuwa", Wa gankirka me nan akari waree unuu inde atari tinanre unuu inde atari tinangure.

34 Yeso ma gu "Acoo, vette ucara uwemen, barki sa wa taawe imume sa wazin unuwuza ba". Wa acece tirunga tumeme in bizawazawa.

35 Anuu wa turi unu hirame, agomo unu wuza ume nibassa, unu gusa "Ma bursa aye ca ma buri nice nume, ingi memani Ugomo Asere nan Asere sa a Zauka".

36 Anani kara nini kono (Ma Soja) wa meki uhaza upuru ume unu wuza ume nibassa, unu ninza ume mei magbarara.

37 Unu gusa, "Ingi homan Ugomo wa Yahudawa, bura nicee nuwe".

38 U'ira warani ame "Ugomo wa Yahudawa mazigeneme".

39 Uye anyimo akarime mazogeme sa agankirka we nan me unu gusa "Inzo homani Ugomo Asere? Bura nicee nuwe nan haru".

40 Unuu kureme ma tarika me, magu "Uda kunna we biyau ba Asere ba, tunsa imun inde ini ya kem shi?

41 Haru tiraa abame rep, barki ucara urun. Unuu ugeme daki ma cara imun ninba".

42 Ma gu, "Yeso, ringinmi anyimo ati Gomo tuweme".

43 Yeso ma gunme "Kadundura ma gunan huu, kani udizi nan mi akura Asere."

44 Inna tii uwui (Azumu kirau in anaree) ahira abee Uhana uniyee.

45 Masaa mu wui ma inpino. Ugebtu udenge unigurame ujanika atii.

46 Inna soo, inni nyiran nidandang Yeso ma gu, “Acoo, ma nya Bibe bum atari tuwe”. Sa ma buka anime ma wii.

47 Sa una nikara nini kono (Usoja U Romawa) ma ira imumme sa ya cukuno anime ma gu “Kadundura unuu geme ma zome ma dini ba”.

48 Vat nigura nanbu sa wa aye bati iri imumme sa awuza, wa kuri unu tira igiri.

49 Vat ande sa wa rusa me, nan anee me sa wa tarsa me usuro u Galili, wa tonno pit, unu hira utimumme.

50 Russani, uru nun maa rani unaniza Isubu, de sa maa rani anyimo anuu hirra. Unuu uririn mani ini ruba ubenki.

51 Unuu ugeme daki ma hem ini mumme sa anuu hirra wa wuza ba nan bi wuzawuza buweme ba. Mee unanuu Yahuda mani ani pin nu Arimatiya mazin nunyara uti Gomo ta Asere.

52 Unuu me makem Bilatus, ma iki ikizi Yeso.

53 Ma tuzo ini, ma impi ini unu malti uririn, ma ka natta a ire ican upuru uni poo, sa daki amuwuna ire ikizin ba.

54 Uwui ubibarabara bini nan Asabar a ezi.

55 Anee me sa wa tarsi Yeso usuro U Galili, wa tarsi waka ira ican me nan nuvati me.

56 Wa kuri, waka nyara uturari nan mani munya urunta. Wa venke unu wui wa sabar kasi udungara U Musa.

Bikoro ba kurare in ni Nazi

¹ Ni sisizo roni tuba utiye usunare, wa ē icaume, in turunga tu nya urunta tigebe sa wabar ka.

² Ba wakem agamir ka ni pome.

³ Waribe anyimo me, daki wakem ni pum ni gomo Asere Yeso ba.

⁴ Ya kem anime, wawu huū abanga agino me, Sarki urusa ana ware wa tonno aje awe in turnga ti walwal.

⁵ Awe me wa tungurko ace adizii barki biyau, wagan na neme, “Nyaani yawuna izin unu vengize anyimo amu kizi?”

⁶ Ma zoni, mahira! Ringini mabuki shi daa ti ame U Galili,

⁷ Agi adi nya vana unu atarita na madini wagan kirka me, u wui utaru, madi hiri”.

⁸ Ba ane me waringin inna guran me,

⁹ Wakuri u suro icaume ba wabu anu kirau innu inde me vatti imummu igino nan nu kansu me.

¹⁰ An Maryamu Magadaliya, nan Juwa na, nan Maryamu ano Yakubu nan nu kasa aneme sa wazi ni gome wabuki imumbe sa awuza.

¹¹ A naka dura daā ula zikka tize me anyo imumba daki wahem inna nemeba.

¹² Vatti anime Bitrus mahiri, masumi uhana icaume, matunguno innu hira anyimo me, Bama u malti cas. Bitrus madusa uhana akura ame, mazin gamara utize.

¹³ Rome akem aware anyimo we wahaka uhana a aragaro in zame immawus, sa upiit u ani mel u inde usuro u Urshalima.

14 Wa zin nu gamara ace ce awe me usuwo imum be saya kem.

15 Ba icuku no innuguna, sawa zin nu gamara me nan nu igizome. Ba Yeso in nicee nume ma ē ma mu in tanu nan we.

16 Aje awe medakat inka avee ni Yeso ba.

17 Yeso magun we, “Iboo nyari ugani ya sa ihaka?” Wat onno ahira me inti puru tibit.

18 Uye anyimo awe, unaniza kiliyobas, mak-abirka me, “Humani unume cas sama raa Urshalima mesa tame imumbe sa yakem abirkome atiye tiginome ba?”

19 Yeso magun we, “Tiya timu mum?” Wa kabirka, “Timumum usoro uyeso uba Nazaret, igebe sa una kadura mani unaka tuma kadan dang nan aguran ahira Asere nan na nu.

20 Kasi anaka tuma kadang ka Asere nan ana tigomo wa witi me barki awekime tize uhana iwono agankirka me.

21 Taā inko iruba uguna memani madi buri ma Israila. Ire adumo igino me a name tiye titaru daati sa imum igino me yakem.

22 Akaa nime, are anee sa tizi nanwe wawuza imumu ira, sa cukuno i caume usuro in sisizo.

23 Sa daki wakem nipum numemba, ē in nu guna we cangi wa ira tiroō tibe ikadura ka Asere igebe sa ya gun we mavengije.

24 Are ahana aruma sati zini go me wadusa icau me, wakem me ni kasi ubuka anee me. Dakki wa ira me ba.

25 Yeso magun we, “Shi anu ani ba bana nan na nu uzatu hem in ni mumbe sa ana katuna ka Asere wa buka.

26 Dakki ya cukuna gbas masi i jas ati mumun tiginome, maribe a nyimo atigono tume?”

27 U suro utuba me Musa uhana ana katuma ka Asere, Yeso matuba we vat dodu sa izi ani ce nume u vat unyiti.

28 Sa wa hana mamu nan nagiro me, ahiraa sa wa hakani, Yeso mawu kasi madi akku we.

29 Wume gbas, innu guna, “Cukuno nan haru, u wunjuro wa anye mamu uwui wamara”. Ba Yeso madusa maka cukuno nan we.

30 Yakem agi, sama cukuno nan we barki mari imumare, ba ma ziki ubreedi, ma ringarka uni, mapusi, bama nyawe.

31 Abini me aje aweme apokino, sawa ru same, ba ma hunne me aje awe.

32 Wa gun na ce-ce we, daki muruba muru macunnome ba, sa ma zin tize nan haru una, sa ma poko duru unyitike ugomo Asere.

33 Wahiri uganiya uginome, bawaku ri a Urshalima. Wakem anu kirau innu inde nigome, nande sa wazi ni gome.

34 Ya cukuno, gbas ugomo Asere mahiri, mapoki nice nume ahira Simon.

35 Ba wabuki imumbe saya kem we u na, kasi sa abezi we Yeso sama pusi uborodi.

36 Sa wazin nu bo imum iginome, ba Yeso matonno atti awe, bama gunwe, gaja ushi.

37 Wa wu huū wa myin can biyau, wa'basa wa ira imoli.

38 Yeso magun we, barki nyanini izin ma aye? Barki nyani ya wuna u igi zo u suso iruba shi me?

39 Ira tari tum nan tibuna tum, mimani in sisi

im. Darani mi i iri. Iyenne bibe bizome inni pum nan na ubo, kasi gusa ira inzini.

⁴⁰ Sama buka anime, bama beziwe tari tume me nan tibuna tumeme.

⁴¹ Sa myinci na puru arum, inni mu in ibiyau, Yeso magun we, izin ni mumare?

⁴² Ba wa nyame icere hu.

⁴³ Yeso makabi, mari aje awe.

⁴⁴ Ba magun we uganiya sama zinan shi mabu ki shi agi vat imumbe sa anyitike anyimo u inko utize timusa nan ana katuma Asere nan nu zabura ya cukuno gbas imyinca.

⁴⁵ Bama poki muruba muwe, barki warusi unyitike.

⁴⁶ Magun we, “Anyitike, agi ugomo Asere madi si i jassi, ma anyimo iwono rono taru.

⁴⁷ Wuzani tize tuka ba ugomo Asere nan nu vete umadini anyimo ani zanu menan nanu zatu rusa utize ta Asere, tuba ni a Urshalima.

⁴⁸ Shi aje ani ahira timumum.

⁴⁹ Ukaba Asere, inzin nu tumuza utira utize ta coo umace ashi. Anime beni anipin, senke a soki shi ubari azesere.

⁵⁰ Anime madusa nan we waha mamu nan nu Batanya. Bama yeze tari tumeme maringirka we.

⁵¹ Icukuno uganiya sa mazin nu rin girka uwe, macekiwe madu uhana Asere.

⁵² Ba wa nunzome, wakuri a Urshalima in na puru arum kank.

⁵³ Koyo wui wara anyimo udenge Asere, wazin nu ringara Asere.

Janji Bible

The New Testament in the Janji language of Nigeria

copyright © 2020 Door 43 International Mission Community

Language: Ajanji (Janji)

Translation by: Door 43 International Mission Community

Contributor: Chrispher Ishaya, Daduhus Timothy Danjuma, Danjuma Alfred H, Ishaku B. Kubgak, Timothy Danjuma

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 1 May 2024
9bb5319d-6cb2-5065-83ac-1fa261d01d3f